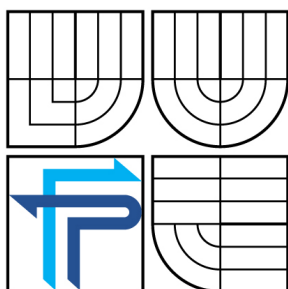

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA PODNIKATELSKÁ
ÚSTAV FINANCÍ

FACULTY OF BUSINESS AND MANAGEMENT
INSTITUTE OF FINANCES

ÚVĚROVÁNÍ FYZICKÝCH OSOB BANKOVNÍMI A NEBANKOVNÍMI SUBJEKTY

LENDING TO INDIVIDUALS BY BANKS AND NON-BANK ENTITIES

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BACHELOR'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

JIŘÍ PEŇÁZ

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

prof. Ing. OLDŘICH REJNUŠ, CSc.

BRNO 2009

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Peňáz Jiří

Daňové poradenství (6202R006)

Ředitel ústavu Vám v souladu se zákonem č.111/1998 o vysokých školách, Studijním a zkušebním řádem VUT v Brně a Směrnicí děkana pro realizaci bakalářských a magisterských studijních programů zadává bakalářskou práci s názvem:

Úvěrování fyzických osob bankovními a nebankovními subjekty

v anglickém jazyce:

Lending to Individuals by Banks and Non-bank Entities

Pokyny pro vypracování:

Úvod

Vymezení problému a cíle práce

Teoretická východiska práce

Analýza problému a současné situace

Vlastní návrhy řešení, přínos návrhů řešení

Závěr

Seznam použité literatury

Seznam odborné literatury:

BĚHOUNEK, P. Úvěry a půjčky. 2000. ISBN: 8072081551
KROH, M. Jak si vzít úvěr. 1999. ISBN: 80-7169-617-X
REJNUŠ, O. Finanční trhy. 2008. ISBN: 978-80-87071-87-8
REVENDA, Z., MANDEL, M., KODERA, J., MUSÍLEK, P., DVOŘÁK, P. a BRODA, J.
Peněžní ekonomie a bankovníctví. 2002. ISBN: 80-7261-031-7
ŠIMÁNKOVÁ, J., SYROVÝ, P. Jak na úvěry. 2004. ISBN: 8073570157

Vedoucí bakalářské práce: prof. Ing. Oldřich Rejnuš, CSc.

Termín odevzdání bakalářské práce je stanoven časovým plánem akademického roku 2008/2009.

L.S.

Ing. Pavel Svirák, Dr.
Ředitel ústavu

doc. RNDr. Anna Putnová, Ph.D., MBA
Děkan fakulty

V Brně, dne 28.05.2009

Anotace

Bakalářská práce se zabývá komparací bank, družstevních záložen a nebankovních úvěrových společností. Zaměřuje se na vzájemné porovnání těchto tří skupin z hlediska nabídky úvěrů pro nepodnikající fyzické osoby. Uvedená komparace je provedena na základě analýzy úvěrové nabídky vybraných subjektů působících na českém trhu a řídí se dle těchto kritérií: účelovost, výše úvěru, zajištění, roční procentuální sazba nákladů.

Annotation

The bachelor thesis deals with a comparison of banks, cooperative banks and non-banking credit companies. It focuses on the comparison of these three groups in term of the supply of loans to individuals. The mentioned comparison is based on an analysis of the supply of loans provided by subjects selected out of the Czech market, and is led by following criteria: purpose, the amount of credit, surety, the APR.

Klíčová slova

Úvěr, spotřebitelský úvěr, banka, družstevní záložna, nebankovní úvěrová společnost, RPSN, účelovost, zajištění, analýza, komparace

Key Words

Credit, consumer lending, bank, cooperative bank, non-banking credit company, the APR, purpose, surety, analysis, comparison

Bibliografická citace

PEŇÁZ, J. Úvěrování fyzických osob bankovními a nebankovními subjekty.
Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, 2009. 65 s. Vedoucí
bakalářské práce prof. Ing. Oldřich Rejnuš, CSc.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracoval jsem jí samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem ve své práci neporušil autorská práva (ve smyslu Zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským).

V Brně dne 26. května 2009

.....

Podpis

Poděkování

Tímto bych rád poděkoval vedoucímu bakalářské práce panu prof. Ing. Oldřichu Rejnušovi, CSc. za cenné připomínky a odborné rady, kterými přispěl k vypracování této bakalářské práce.

Obsah

ÚVOD	10
2. CÍL PRÁCE	12
3. METODIKA.....	13
3. TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE	14
3.1 CHARAKTERISTIKA OBCHODNÍCH BANK.....	14
3.1.1 Základní funkce	15
3.1.2 Úvěrová nabídka	15
3.2 CHARAKTERISTIKA DRUŽSTEVNÍCH ZÁLOŽEN.....	16
3.2.1 Základní funkce	17
3.2.2 Úvěrová nabídka	17
3.3 CHARAKTERISTIKA NEBANKOVNÍCH ÚVĚROVÝCH SPOLEČNOSTÍ	18
3.3.1 Základní funkce	19
3.3.2 Úvěrová nabídka	19
3.4 SPOTŘEBITELSKÝ ÚVĚR.....	19
3.4.1 Druhy spotřebitelských úvěrů.....	20
3.4.2 Podmínky pro poskytnutí a poplatky s úvěrem spojené.....	21
3.4.3 Potřebné doklady.....	21
3.4.4 Základní vlastnosti spotřebitelského úvěru	22
3.5 ZÁKLADNÍ VLASTNOSTI ÚVĚRU.....	22
3.5.1 Účelovost.....	22
3.5.2 Výše úvěru	23
3.5.3 Zajištění.....	23
3.5.4 Roční procentuální sazba nákladů	23
4. ANALÝZA SPOTŘEBITELSKÝCH ÚVĚRŮ Z NABÍDKY VYBRANÝCH SUBJEKTŮ	27
4.1 OBCHODNÍ BANKY	27
4.1.1 Česká spořitelna, a.s.	27
4.1.2 Komerční banka a.s.....	29
4.1.3 Raiffeisenbank a.s.....	31
4.1.4 Československá obchodní banka, a. s.....	32
4.1.5 Dílčí zhodnocení.....	34
4.2 DRUŽSTEVNÍ ZÁLOŽNY	35
4.2.1 Fio, družstevní záložna.....	35
4.2.2 Peněžní dům, spořitelní družstvo.....	36
4.2.3 1. TZ družstevní záložna.....	37

4.2.4 WPB Capital, spořitelní družstvo	38
4.2.5 Dílčí zhodnocení.....	39
4.3 NEBANKOVNÍ ÚVĚROVÉ SPOLEČNOSTI.....	41
4.3.1 Profi Credit Czech, a.s.	41
4.3.2 Provident Financial s.r.o.....	42
4.3.3 Home Credit, a.s.....	42
4.3.4 Cetelem ČR, a.s.	43
4.3.5 Dílčí zhodnocení.....	45
5. VZÁJEMNÁ KOMPARACE BANK, DRUŽSTEVNÍCH ZÁLOŽEN A NEBANKOVNÍCH ÚVĚROVÝCH SPOLEČNOSTÍ.....	46
5.1 SROVNÁNÍ DLE ÚČELOVOSTI.....	46
5.1.1 Fyzická osoba nepodnikající	47
5.1.2 Student.....	47
5.2 SROVNÁNÍ DLE VÝŠE ÚVĚRU	47
5.2.1 Fyzická osoba nepodnikající	48
5.2.2 Student.....	49
5.3 SROVNÁNÍ DLE POTŘEBY ZAJIŠTĚNÍ	50
5.3.1 Fyzická osoba nepodnikající	50
5.3.2 Student.....	51
5.3 SROVNÁNÍ DLE RPSN	51
5.3.1 Fyzická osoba nepodnikající	52
5.3.2 Student.....	53
6. SHRUTÍ	54
ZÁVĚR	57
SEZNAM LITERATURY:	59
SEZNAM TABULEK.....	63
SEZNAM PŘÍLOH.....	65

Úvod

Je známým faktem, že míra zadlužení českých domácností má vzrůstající tendenci. K nejprudšímu růstu objemu bankovních i nebankovních úvěrů v tomto sektoru došlo již na konci 90.let minulého století. Podle údajů Českého statistického úřadu vzrostla zadluženost od roku 1997 do roku 2007 až čtrnáctinásobně, přičemž největší podíl na tom mají hypoteční úvěry a další významnou část tvoří úvěry spotřebitelské. Za příčiny uvedené situace bývají označovány: snadnější dostupnost úvěrů, stabilnější úrokové míry, růst životní úrovně, celková změna postoje občanů k životu na dluh a především také marketingové strategie a mohutné reklamní kampaně společností nabízejících úvěrové produkty.

Denně se setkáváme s různými nabídkami bankovních i nebankovních institucí, které využívají lákavé televizní a rádiové spoty, tisk, reklamní plochy či další formy reklam k tomu, aby přesvědčily potenciální klienty k rozhodnutí právě pro jejich produkt. Každý se může dostat do situace, kdy bude muset takovéto nabídky přinejmenším zvažovat. Proto je důležité umět se v úvěrové nabídce orientovat a mít dostatečný přehled o vlastnostech a podmínkách, které jsou se zvoleným produktem spojeny. V opačném případě můžeme zaplatit mnohem víc, než jsme předpokládali nebo se dokonce dostat do platební neschopnosti.

Jak již bylo naznačeno, nabídka úvěrů pro nepodnikající fyzické osoby je velmi rozmanitá. Když opominu drobné podnikatele půjčující peníze na základě živnostenského oprávnění, může potenciální klient v případě potřeby finančních prostředků využít nabídky třech typů institucí. Jedná se o obchodní banky, družstevní záložny a nebankovní úvěrové společnosti. Jejich produkty v oblasti úvěrů pro nepodnikající fyzické osoby jsou různé. V bakalářské práci se zaměřuji na jejich nejrozšířenější formu. Konkrétně se jedná o spotřebitelské úvěry, jejichž sjednávání se řídí zákonem č. 321/2001 Sb. o některých podmínkách sjednávání spotřebitelského úvěru a o změně zákona č. 64/1986 Sb.

Nebylo by spravedlivé tvrdit, že zadlužit se jinde než u banky se za všech okolností nevyplatí, a proto jsem si jako předmět bakalářské práce zvolil vzájemné porovnání uvedených třech skupin institucí. To bude provedeno na základě výsledků analýzy spotřebitelských úvěrů z nabídky vybraných subjektů působících na českém trhu.

2. Cíl práce

Globální cíl práce

Ve své bakalářské práci si kladu za globální cíl provést vzájemnou komparaci obchodních bank, družstevních záložen a nebankovních úvěrových společností z hlediska nabídky spotřebitelských úvěrů.

Parciální cíle

Prvním parciálním cílem bude analýza nabídky spotřebitelských úvěrů vybraných bank, družstevních záložen a nebankovních úvěrových společností působících na českém trhu.

Druhý parciální cíl tvoří komparace zmiňovaných třech skupin institucí a jimi nabízených produktů. Ta bude provedena dle těchto srovnávacích základů: účelovost, výše úvěru, zajištění, roční procentuální sazba nákladů.

Třetím parciálním cílem je celkové shrnutí získaných poznatků na základě výsledků analýzy a komparace.

3. Metodika

Při zpracování bakalářské práce budou použity obecné vědecké metody, užívané ve všech vědních oborech. Konkrétně se jedná o analýzu, syntézu a komparaci.

Stěžejní část bakalářské práce se opírá o metodu analýzy, kterou použiji při zpracování informací o vybraných subjektech a jejich nabídce spotřebitelských úvěrů.

Syntéza bude použita při sestavování tabulkových přehledů s vybranými produkty a jejich vlastnostmi.

Metoda komparace bude užita v části vzájemného srovnání bank, družstevních záložen a nebankovních úvěrových společností z hlediska nabídky spotřebitelských úvěrů.

3. Teoretická východiska práce

3.1 Charakteristika obchodních bank

Obchodní banky představují jeden z nejvýznamnějších finančních zprostředkovatelů v každé tržní ekonomice. Jsou to podnikatelské subjekty se specifickými rysy, které je ve srovnání s ostatními podniky v různých odvětvích značně odlišují. Přes tyto odlišnosti však cíl jejich činnosti zůstává stejný jako u jiných podniků. Jde o maximalizaci zisku, či o maximalizaci tržní ceny akcií. Za hlavní úkol bank lze považovat koncentraci úspor neboli dočasně volných peněžních prostředků a jejich následné přeměňování v tzv. zápůjční kapitál. Ten ve formě úvěrů dávají banky k dispozici těm subjektům, které je v danou chvíli potřebují a za pomoci úroků dochází ke zhodnocení. Tímto dochází k pohybu peněžních prostředků v ekonomice. (9), (16)

Banky lze vymezit ze dvou základních hledisek¹:

- a) *z funkčního hlediska* – banka je druh finančního zprostředkovatele, jehož hlavní činností je zprostředkování pohybu finančních prostředků mezi jednotlivými ekonomickými subjekty.
- b) *z právního hlediska* – dle zákona č. 21/1992 Sb., o bankách (dále jen zákon o bankách) musí banky splňovat tyto základní podmínky:
 - jde o právnické osoby se sídlem v České republice, založené jako akciové společnosti;
 - přijímají vklady od veřejnosti;
 - poskytují úvěry;
 - mají bankovní licenci, kterou uděluje ČNB.

Vzhledem k důležitosti postavení obchodních bank je zřejmé, že jejich činnost nemůže probíhat bez přísné regulace a dohledu. Ty patří k základním funkcím centrální banky (ČNB), přičemž spolu tyto dvě funkce úzce souvisí. „Bankovní regulací rozumíme koncipování a prosazování pravidel činnosti bankovních institucí v zemi. Dohled bank

¹ Zpracováno dle lit. REVENDA, Z. (2002)

představuje kontrolu dodržování těchto pravidel“.² Seznam činných bank, které spadají pod dohled ČNB je uveden v příloze č. 1 bakalářské práce.

3.1.1 Základní funkce

Za standardní základní funkce obchodních bank jsou považovány³:

- *finanční zprostředkování* – jde o příjem peněžních vkladů a jejich následnou alokaci prostřednictvím poskytování bankovních úvěrů, které je prováděno na ziskovém principu se snahou umístit získané peněžní prostředky tam, kde při určité míře rizika přinese nejvyšší zhodnocení.
- *emise bezhotovostních peněz* – obchodní banky mohou vytvářet bezhotovostní peníze ve formě zápisu na bankovních účtech.
- *provádění bezhotovostního platebního styku* – banky mohou pro své klienty, jimž vedou bankovní účty, provádět vzájemné platby formou účetních převodů.

Obecně jsou rozlišovány tyto tři zásady činnosti bank⁴:

- *rentabilita* – banky mají stejně jako ostatní podnikatelské subjekty snahu o dosahování zisku.
- *solventnost* – banky se musí vypořádat se značnými riziky, které vznikají při její činnosti a musí být schopny hradit vlastní provozní závazky a předcházet úpadku.
- *likvidita* – banka musí být vždy schopna vyplatit na požádání vklady svým věřitelům, které si v bance uložili.

3.1.2 Úvěrová nabídka

Mezi nejdůležitější obchody komerčních bank patří poskytování úvěrů a další formy financování. Obchodní banky nabízejí svým klientům širokou nabídku úvěrových produktů. Bankovní úvěrové produkty které banky poskytují svým klientům ke krytí jejich finančních potřeb lze rozdělit do třech základních skupin. Jedná se o poskytování finančních prostředků (*peněžní úvěry*) nebo pouze o určitou formu garance (*závazkové*

² citace dle lit. (16) str. 321

³ Zpracováno dle lit. REJNUŠ, O. (2008)

⁴ Zpracováno dle lit. REJNUŠ, O. (2008)

úvěry a záruky), kdy se banka zaručí za svého klienta, že splní jeho povinnost, pokud tak neučiní on sám. Mezi peněžní úvěry patří např. úvěr kontokorentní, eskontní, hypoteční a spotřebitelský. Avalový a akceptační úvěr spadají mezi úvěry závazkové. Třetí skupinu tvoří produkty jako je faktoring nebo forfaiting, jenž umožňují klientům získat finanční prostředky za specifických podmínek (*alternativní formy financování*). (16)

Problematika členění jednotlivých forem a druhů bankovních úvěrů, které se mezi sebou liší celou řadou charakteristik, je velmi rozsáhlá a pro splnění cíle práce není toto členění podstatné. Bakalářská práce je zaměřena na **úvěry spotřebitelské**, které jsou určeny nepodnikajícím fyzickým osobám. V této práci je jim věnována samostatná kapitola (viz. kapitola 3.4).

3.2 Charakteristika družstevních záložen

Činnost družstevních záložen vychází ze zákona *o družstevních záložnách*, který vešel v platnost v roce 1995. Obsahoval však velké množství slabin a legislativních nejednoznačností, které vedly ke krachům většiny družstevních záložen a ztrátě důvěry veřejnosti. V roce 2004 vešel v platnost *zákon č. 280/2004 Sb. o spořitelních a úvěrních družstvech* (dále jen zákon o spořitelních a úvěrních družstvech), který novelizoval původní znění zákona z roku 1995. Od 1. 4. 2006 jsou družstevní záložny pod dohledem ČNB. V současné době získávají důvěru veřejnosti zpět a situace v jejich sektoru je stabilizována. (26)

Družstevní záložny je možné charakterizovat jako podniky s neuzavřeným počtem členů. Cílem jejich činnosti je podpora drobného podnikání svých členů. Toho dosahují pomocí poskytování finančních služeb, které jsou oprávněny vykonávat v rámci své podnikatelské činnosti. Dle znění novelizací zákona o spořitelních a úvěrních družstvech je k založení družstevní záložny třeba složit základní kapitál ve výši 35 mil. Kč. Další nutností je získání povolení k působení v ČR, které uděluje ČNB. Ta v současnosti eviduje celkem 17 činných záložen, z nichž 15 patří mezi řádné členy *Asociace družstevních záložen*. Seznam činných družstevních záložen je uveden v příloze č. 2 bakalářské práce. (13)

Klient družstevní záložny musí být zároveň také jejím členem. Tím se může stát jak fyzická, tak právnická osoba po vyplnění přihlášky a po zaplacení členského vkladu, jehož výše se pohybuje od několika korun až do tisíců a je rozdílná u jednotlivých institucí. Některé záložny ještě požadují uhradit tzv. zápisné. Členství s sebou přináší kromě práva na využívání finančních služeb také právo účastnit se členské schůze nebo právo na informace o hospodaření záložny. Vklady členů jsou pojištěny prostřednictvím Fondu pojištění vkladů vycházejícího ze zákona o bankách. Jedná se o právnickou osobu zapsanou v obchodním rejstříku. Členové družstevní záložny, jenž není schopná dostát svým závazkům obdrží od fondu náhradu ve výši 90% a to maximálně do 25 tis. EUR, jako je tomu u vkladů v bankách. Toto pojištění se vztahuje ke všem pohledávkám z vkladů včetně úroků, nevztahuje se na cenné papíry a směnky. Každý člen ručí za závazky záložny do výše dvojnásobku svého členského vkladu. (19), (20)

3.2.1 Základní funkce

Zákon o spořitelních a úvěrních družstvech vymezuje přesný seznam činností, které jsou družstevní záložny oprávněny vykonávat. Jsou to tyto činnosti:

- přijímání vkladů od členů;
- poskytování úvěrů členům;
- finanční leasing pro členy;
- platební styk, zúčtování a vydávání a správa platebních prostředků pro členy;
- poskytování záruk ve formě ručení nebo bankovní záruky za členy;
- otvírání akreditivů pro členy;
- obstarání inkasa pro členy;
- nákup a prodej cizí měny pro členy;
- pronájem bezpečnostních schránek členům.

3.2.2 Úvěrová nabídka

Pokud se týká rozmanitosti úvěrové nabídky, nemohou družstevní záložny nabídnout takové množství produktů jako banky. Na druhou stranu, zahrnují do své nabídky i takové produkty, které pro banky nejsou příliš atraktivní a výhodné. Jde hlavně o ty, jenž nelze zprostředkovat tak velkému množství klientů jako mají právě banky (jedná se především o nestandardní nabídku úvěrů pro podnikatele). Svoji politiku v oblasti

poskytování finančních produktů a služeb proto družstevní záložny zakládají na individuálním přístupu ke každému ze svých členů. (27)

Nabídka úvěrů je tedy u každé družstevní záložny specifická a odvíjí se od individuálních přání a požadavků klienta. Základní věc je však u všech stejná – aby mohl žadatel úvěr získat, musí se v první řadě stát členem dané záložny (s tím se pojí úhrada vstupního vkladu a v některých případech také zápisného). Obecně v nabídce chybí klasický hypoteční úvěr, protože družstevní záložny nemají oprávnění k emisím hypotečních zástavních listů. Pokud se týká podnikatelských úvěrů, produkty družstevních záložen jsou v tomto směru velmi rozmanité a dokáží uspokojit i náročné klienty. Mezi úvěry pro nepodnikající fyzické osoby dominují kontokorentní úvěry a **úvěry spotřebitelské** (viz. kapitola 3.4). (13)

3.3 Charakteristika nebankovních úvěrových společností

Na trhu spotřebitelských úvěrů působí vedle bank a družstevních záložen velké množství dalších subjektů. Jedná se o celou řadu podnikatelských subjektů z řad právnických i fyzických osob (podnikajících na základě živnostenského oprávnění).

Bakalářská práce je zaměřena pouze na úvěry nabízené subjekty z řad právnických osob a používá pro ně jednotné označení „nebankovní úvěrové společnosti“. Pod těmito slovy si lze představit v současné době hojně zastoupené poskytovatele tzv. „rychlých půjček“. Na trhu se pohybuje mnoho velkých celostátních i malých regionálních společností, z nichž některé patří k těm méně seriózním a je pro ně typické, že neberou ohled na zápis v registru dlužníků či na jiné klientovy závazky. Naproti nim stojí společnosti seriózní, které mají dlouholetou tradici. Velké množství z nich je součástí nadnárodních finančních skupin působících ve více státech. Svoje klienty si řádně prověřují v registrech klientských informací⁵.

Jak již sám název napovídá, tyto společnosti nepatří do bankovního sektoru, nemají tedy bankovní licenci udělenou ČNB, nespádají pod její dohled a neřídí se stejnými pravidly jako banky. Na jejich činnost dohlíží Česká obchodní inspekce. Na trhu

⁵ Např. nebankovní registr klientských informací či negativní registr klientských informací SOLUS.

spotřebitelských úvěrů si udržují významnou pozici a v současné době ekonomické krize, kdy především banky zpřísňují pravidla a podmínky při poskytování půjček a úvěrů, jsou právě nebankovní společnosti možným řešením, ke kterému se uchylují klienti, kteří zpřísněné bankovní podmínky nesplňují. Nebankovní úvěrové společnosti se společně s poskytovateli splátkového prodeje a leasingových operací sdružují v České leasingové a finanční asociaci (ČLFA). Ta se podílí na přípravě právních předpisů vztahujících se k činnosti jejích členů, které v řadě ohledů také zastupuje. Seznam členů ČLFA je uveden v příloze č. 3 bakalářské práce. (32), (45)

3.3.1 Základní funkce

Vzhledem k tomu, že nebankovní úvěrové společnosti nespádají pod dohled ČNB, nejsou oprávněny přijímat vklady. Soustředí se především na poskytování úvěrových produktů a služeb. Ty se pohybují v rozmezí od nižších částek určených na nákup spotřebních předmětů, po částky vysoké, jenž je možné využít například pro rekonstrukci nemovitosti či konsolidaci závazků. Svoji výhodu nebankovní společnosti staví na snadné dostupnosti úvěru a rychlosti vyřízení žádosti. Vedle bank a družstevních záložen tak nebankovní úvěrové společnosti představují další možnou alternativu, na kterou se může potenciální klient obrátit, když potřebuje půjčit. (25)

3.3.2 Úvěrová nabídka

Produktové portfolio nebankovních společností tvoří především drobné úvěry a půjčky, ale také (zejména u větších nebankovních společností) může klient získat kreditní kartu nebo prostřednictvím spolupráce společnosti s velkými obchodními řetězci i menšími prodejny, si může sjednat splátkový prodej přímo v místě nákupu. Nejhojnější zastoupení v nabídce mají **spotřebitelské úvěry**, které bývají z marketingových důvodů označovány různými názvy, ale v zásadě si jsou velmi podobné. (31)

3.4 Spotřebitelský úvěr

Spotřebitelský úvěr, někdy též označovaný jako spotřební, je jednou z nejrozšířenějších forem úvěrů pro nepodnikající fyzické osoby, poskytovanou bankami, družstevními záložnami a nebankovními společnostmi.

Jako spotřebitelské lze označit všechny úvěry, které jsou poskytovány především soukromým osobám a domácnostem a slouží na nákup spotřebních předmětů (např. automobilu, elektroniky), zaplacení určitých druhů služeb (např. vzdělání, dovolené) či k nákupu nebo rekonstrukci nemovitosti (nepodnikatelského charakteru). Spotřebitelské úvěry, jakožto úvěry peněžní, bývají vypláceny v hotovosti, formou šeku, otevřením kontokorentního účtu klienta či bezhotovostním převodem dané částky na klientův účet (jednorázově nebo postupně). Ve většině případů se jedná o úvěry s krátkodobou či střednědobou splatností, ale v určitých případech jsou poskytovány i úvěry dlouhodobé. (15)

Fakt, že spotřebitelské úvěry slouží ke krytí spotřebních výdajů znamená, že úvěrovaná osoba přímo neprodukuje zdroje sloužící ke splácení úvěru. Primární zdroj, který slouží klientovi na splácení spotřebitelského úvěru, je jeho běžný příjem. (16)

3.4.1 Druhy spotřebitelských úvěrů

Z obecného hlediska lze rozlišit tyto druhy spotřebitelských úvěrů⁶:

- **revolvingové spotřebitelské úvěry** – jde o spotřebitelské úvěry poskytované ve formě úvěrového rámce na klientově běžném účtu; k získání úvěru je nutné, aby klient splnil podmínky poskytnutí (pravidelný příjem, určitá doba od založení účtu, dostatečná důvěryhodnost apod.);
- **splátkové úvěry** – vyznačují se pravidelným splácením úvěru včetně úroků; bývají nabízeny ve standardizovaných variantách (snížení nákladů); jsou ve většině případů poskytovány jako účelové a slouží k financování nákupu zboží dlouhodobé spotřeby;
- **hypoteční úvěry** – jedná se o účelové úvěry s dlouhodobou splatností; slouží na vybudování či nákupu nemovitosti; podobají se hypotečním úvěrům pro podnikovou sféru, ale mohou být určitým způsobem zvýhodněny státem (např. možnost zahrnutí úroků jako odpočitatelné daňové položky apod.);
- **jiné druhy spotřebitelských úvěrů** – do této kategorie spadají především tzv. nesplátkové úvěry, které se vyznačují tím, že nejsou spláceny v pravidelně

⁶ Zpracováno dle REVENDA, Z.(2002)

se opakujících splátkách, ale najednou v celé své částce. Využívají se jako překlenovací úvěry na úhradu jednorázové krátkodobé potřeby finančních prostředků.

3.4.2 Podmínky pro poskytnutí a poplatky s úvěrem spojené

Podmínky, které žadatel o spotřebitelský úvěr musí splňovat se u jednotlivých druhů subjektů liší a často bývají závislé na jednotlivých vlastnostech úvěru (např. výše, účel použití apod.) Ve většině případů však platí obecná pravidla, kdy žadatel musí být občanem ČR (v případě cizinců musí mít povolení k trvalému nebo alespoň přechodnému pobytu v ČR) a musí splňovat podmínku plnoletosti, tedy dosažení věku 18 let. Někteří poskytovatelé spotřebitelských úvěrů omezují také horní věkovou hranici žadatele. Tím chtějí zabránit možným problémům s nesplacením úvěru v případě dlouhodobé nemoci či úmrtí dlužníka. Dalším důležitým požadavkem je pravidelný příjem žadatele. Některé subjekty stanovují jeho minimální hranici. (5)

Poplatky, které bývají ve spojení se spotřebitelským úvěrem účtovány, jsou taktéž u jednotlivých subjektů odlišné. V zásadě je lze rozdělit na jednorázové (ty se vztahují k posouzení a zpracování úvěru) a opakované (poplatky za vedení či správu úvěru). K uvedeným je třeba přidat i poplatek za vedení a správu daného úvěrového účtu. U některých poskytovatelů bývá zpoplatněno už i samotné podání žádosti. Jedná se buď o procentuální hodnotu z požadované výše úvěru nebo o pevně stanovenou částku. (5)

3.4.3 Potřebné doklady

Na následujících řádcích uvádím základní přehled dokladů potřebných k vyřízení spotřebitelského úvěru. Pro některé instituce nemusí být tento výčet konečný nebo naopak jich nepožadují tolik⁷.

- **občanský průkaz** – slouží k ověření totožnosti žadatele, trvalého bydliště, věku
- **druhý doklad totožnosti** – např. pas
- **doklad potvrzující místo bydliště (uvedenou adresu)** – doklad o tom, že se žadatel zdržuje na uvedené adrese (např. účty za telefon či elektřinu, SIPO)

⁷ Zpracováno dle lit. (45)

- *potvrzení zaměstnavatele o výši příjmu* – doložení žadatelova pravidelného příjmu
- *výpis z běžného účtu* – další způsob dokladování příjmu žadatele
- *kontakt do zaměstnání* – telefonní čísla pevných linek v zaměstnání z důvodu lepší dosažitelnosti žadatele
- *přiznání k dani z příjmů fyzickým osob*
- *doklady spojené s osobou ručitele / spoludlužníka* – u úvěrů, které jsou ručeny třetí osobou (v případě záruky nemovitostí instituce požadují např. zástavní práva k nemovitostem)

3.4.4 Základní vlastnosti spotřebitelského úvěru

Není to pouze zmiňovaná doba splatnosti, která od sebe rozlišuje nabízené úvěry. Mezi důležité vlastnosti patří výše úvěru (jakou částku si je možné vypůjčit), účel jeho použití (rozlišujeme účelový a neúčelový úvěr), požadavek na zajištění (způsob záruky) a také míra nákladů, které jsou s daným úvěrem spojeny (roční procentuální sazba nákladů). Uvedeným vlastnostem je podrobněji věnována následující kapitola práce.

3.5 Základní vlastnosti úvěru

Tato kapitola je věnována popisu základních vlastností úvěru mezi něž patří *výše, účelovost, požadavky na zajištění a roční procentuální sazba nákladů*. Ty budou v další části práce tvořit srovnávací základny pro komparaci.

3.5.1 Účelovost

Velmi důležitá vlastnost týkající se možnosti použití úvěru pouze k předem sjednaným nebo libovolným účelům. V případě účelového produktu je klient oprávněn použít finanční prostředky z úvěru pouze na ty skutečnosti, na které byl úvěr poskytnut a které jsou uvedeny ve smlouvě. Naopak je tomu u neúčelových úvěrů, kdy nemusí klient uvádět důvody, na co peníze potřebuje.

Věřitel po dlužníkovi požaduje, aby účelovost úvěru doložil příslušnými dokumenty. Mezi ně patří výpisy z katastru nemovitostí, kupní či nájemní smlouvy, smlouvy o dílo, stavební povolení, písemné souhlasy vlastníků objektů, faktury, rozpočet nebo také doklady o přijetí ke studiu apod. Po dobu čerpání úvěru, může také věřitel

prostřednictvím tzv. kontrolních dohlídek ověřit zda je účel úvěru dodržován. Tyto dohlídky bývají spojeny především s úvěry vztahujícími se k nemovitému majetku. Pokud by klient porušil sjednané podmínky a použil finanční prostředky k jiným účelům, než mu to dovoluje smlouva, může po něm věřitel požadovat jednorázové splacení zbývajících částky a poplatků ještě před smluvní lhůtou splatnosti. (45)

3.5.2 Výše úvěru

Velmi zásadní vlastnost, která odpovídá na otázku, kolik je možné si půjčit. Každý žadatel o úvěr má různé finanční možnosti, co se jeho splácení týče. Různé schopnosti splacení úvěru ve smlouvou stanovené lhůtě nebo také vykázané platební povinnosti žadatele jsou základními vlastnostmi, podle kterých se řídí výše poskytovaného úvěru. Jinak řečeno, maximální výše úvěru záleží tedy především na solventnosti klienta a také na charakteru konkrétního úvěru. Může být omezena různými dalšími pravidly, které stanovují samotní poskytovatelé úvěrů a půjček. (6)

3.5.3 Zajištění

Věřitel, který formou úvěru poskytuje finanční prostředky, chce předejít riziku, že o ně přijde. Z tohoto důvodu může požadovat určitou formu zajištění řádného splácení úvěru, včetně všech poplatků s ním souvisejících. Zajištění je závislé na druhu a výši daného úvěru. Jeho kvalita by se měla stupňovat s délkou splatnosti úvěru a stejně tak s výší míry rizika. Mezi nástroje využívané k zajištění patří například prověření bonity nebo limitované výše úvěrů pro jednotlivé klienty. To však mnohdy nestačí a proto existují tzv. *zajišťovací instrumenty*, jenž mají v případě kdy klient neplní svoje závazky, uspokojit pohledávky věřitele. Tyto instrumenty se dělí na *osobní* a *věcné*. Osobní představují ručení třetí osobou, ať už se jedná o osobu fyzickou či právnickou. Věcné jsou potom spojeny s právem na majetkové hodnoty dlužníka. Nejčastěji se jedná o zástavní právo k cenným papírům, nemovitostem či movitým věcem nebo v některých případech požaduje věřitel po klientovi uzavření životního pojištění. (6)

3.5.4 Roční procentuální sazba nákladů

Roční procentuální sazba nákladů (dále jen RPSN) pochází z evropské legislativy a plní úkol sjednocování a zřehledňování nabídky spotřebitelských úvěrů. RPSN představuje číslo, které by mělo žadateli umožnit lepší vyhodnocení výhodnosti respektive

nevýhodnosti úvěru. Udává procentní podíl z dlužné částky, který musí spotřebitel zaplatit za období jednoho roku v souvislosti se splátkami, správou a dalšími výdaji spojenými s čerpáním úvěru. Řadí se tedy mezi ekonomické ukazatele, vypovídající o úrovni platebních podmínek úvěru. Hodnoty RPSN se často pohybují v rozmezí od 10 % do 30 %, ale v některých případech mohou být až několikanásobně vyšší. Obecně by mělo platit, že čím je hodnota RPSN vyšší, tím jsou také vyšší náklady spojené s daným úvěrem. (5)

RPSN bývá často chybně označována jako roční úroková sazba (míra). Jedná se však o naprosto odlišné pojmy. Základním rozdílem je skutečnost, že RPSN v sobě zahrnuje další náklady, které jsou spojeny s úvěrem (s výjimkami dle zákona č. 321/2001 Sb.). Mezi tyto náklady například řadíme⁸:

- *poplatky vážící se na zpracování žádosti o úvěr;*
- *první navýšenou splátku;*
- *administrativní poplatky (vážící se k uzavření smlouvy);*
- *poplatky za vedení účtů (pokud jsou nepřiměřeně vysoké);*
- *poplatky za převody peněz (pokud jsou nepřiměřeně vysoké);*
- *poplatky za správu úvěrů;*
- *poplatky za pojištění či záruku;*
- *další poplatky.*

RPSN je tedy ve srovnání s úrokovou sazbou efektivnějším nástrojem hodnocení úvěru, protože vyjadřuje souhrn celkových nákladů na úvěr a úroková sazba je pouze jejich součástí.

Právní rámec

Zákon č. 321/2001 Sb., o některých podmínkách sjednávání spotřebitelských úvěrů ukládá povinnost informovat spotřebitele o výši hodnoty RPSN. § 3 tohoto zákona říká: „Jestliže je nabízen spotřebitelský úvěr nebo zprostředkování smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, reklamou nebo nabídkou zboží nebo služby obsahující

⁸ Zpracováno dle lit. (5)

úrokovou sazbu nebo jakékoli údaje týkající se nákladů na úvěr, musí být jejich součástí roční procentní sazba nákladů na spotřebitelský úvěr nebo příklad jejího výpočtu.“

Existují však také výjimky, na které se působnost tohoto zákona nevztahuje. Proto podle § 2 zákona č. 321/2001 Sb. se RPSN nemusí uvádět v následujících případech⁹:

- jedná-li se o úvěr na koupi, výstavbu, opravu nebo údržbu nemovitosti;
- jedná-li se o úvěr založený na nájemní smlouvě, která po uplynutí určité doby nezaručuje převod vlastnického práva;
- jde-li o půjčku poskytnutou bez úroku nebo jakékoli úplaty;
- jedná-li se o úvěr poskytnutý na průběžné poskytování služeb, za které spotřebitel může platit v průběhu jejich poskytování formou splátek;
- úvěr na nižší částku než 5 000 Kč nebo vyšší částku než 800 000 Kč;
- úvěr se splatností nepřesahující 3 měsíce nebo úvěr, který je splatný nejvýše ve 4 splátkách ve lhůtě nepřesahující 12 měsíců.

Česká obchodní inspekce (dále jen ČOI) provádí dohled nad dodržováním podmínek, které ukládá zákon. Pokud žadatel sjednává smlouvu a není si zcela jist, že obsahuje veškeré zákonem stanovené údaje, může se s tímto problémem na ČOI obrátit. Stejně tak je tomu v případě, domnívá-li se, že nabídka úvěru či reklama nejsou v souladu se zákonem. Jestliže se poskytovatel úvěru proviní nedodržením svých povinností, může mu být udělena pokuta ve výši až do 1 mil. Kč. Dojde-li k opakovanému porušení povinností v průběhu jednoho roku, může být pokuta až dvojnásobná. (31)

Výhody a nevýhody RPSN¹⁰

Výhody:

- povinnost poskytovatelů spotřebitelských úvěrů uvádět RPSN za roční časové období, což může klientovi usnadnit orientaci v nabídce úvěrů
- společně s jistinou a úrokem zohledňuje také další náklady vážící se na úvěr či půjčku.

⁹ Zpracováno dle lit. (21)

¹⁰ Zpracováno dle (5)

Nevýhody:

- RPSN nezahrnuje sankce spojené s porušením smluvních podmínek jako jsou například pokuty za pozdní splácení
- poměrně složitý výpočet
- dle zákona v sobě nemusí zahrnovat některé náklady
- nezohledňuje bonitu klienta
- nezohledňuje serióznost věřitele

Výpočet

Vzorec pro výpočet RPSN se nachází v příloze zákona č. 321/2001 Sb. Mechanismus výpočtu je poměrně složitý, uplatňuje se při něm metoda opakovaných aproximací.

V současné době je na internetu dostupné velké množství tzv. „úvěrových kalkulaček“, které ze zadaných hodnot automaticky vypočítají hodnotu RPSN. Abychom byli schopni vypočítat hodnotu ukazatele RPSN, musíme znát přesné údaje o výši úvěru, výši jednotlivých splátek, lhůtě splatnosti pro tyto splátky, termín poskytnutí úvěru, veškeré informace o výši souvisejících poplatků a dalších plateb, stejně tak lhůty splatností těchto poplatků a dalších plateb. (31)

4. Analýza spotřebitelských úvěrů z nabídky vybraných subjektů

Tato část je věnována analýze spotřebitelských úvěrů. Z každé skupiny (banky, družstevní záložny, nebankovní úvěrové společnosti) jsou vybrány čtyři subjekty působící na trhu. V úvodu ke každému z nich uvádím základní informace, které byly z velké části převzaty z výročních zpráv, dokumentů dostupných na webových prezentacích, propagačních materiálů a letáků. Dále se věnuji podmínkám, které musí žadatel o úvěr splňovat. Následně jsou podrobeny analýze vybrané produkty a získané údaje odpovídající srovnávacím základnám jsou uspořádány do tabulek. Uvedené hodnoty v tabulkách názorně ukazují rozdíly mezi jednotlivými subjekty a zároveň vyjadřují, do jaké míry tyto subjekty poskytují klientům informace.

Uvedené hodnoty a informace odpovídají stavu ke dni 31.12.2008

4.1 Obchodní banky

4.1.1 Česká spořitelna, a.s.

Česká spořitelna zahájila svoji činnost na českém finančním trhu v roce 1992. Od roku 2000 je jedním z členů středoevropské Erste Group. Patří mezi moderní a stále se rozvíjející banky, díky čemuž se může pyšnit téměř 5,3 miliony klientů. Tento počet jí staví na post největší banky na českém trhu. Za dobu svého působení získala celou řadu významných ocenění. Své služby zaměřuje jak na drobné střadatele, tak i na malé a střední firmy či města a obce.

K datu 31.12.2008 finanční skupina České spořitelny disponuje 646 pobočkami, spravuje 1164 bankomatů a vydala již více než 3,3 mil. platebních karet. Její celková aktiva byla k tomuto datu 862,2 miliard Kč. Patří také mezi významné obchodníky na trzích cenných papírů. Pokud se týká akcionářské struktury, 98% podílu na základním kapitálu připadá Erste Bank a o zbylá 2% se dělí města a obce České republiky

s ostatními akcionáři. Dosahuje vynikajících ratingových hodnot u světových firem jako je Moody's nebo Standard & Poor's.

Nabídka úvěrů pro nepodnikající fyzické osoby zahrnuje tyto produkty :

1. **Hotovostní úvěr** - sloužící na pořízení zboží, služeb či na úhradu závazků k jiným osobám
2. **Půjčka** - úvěr na financování soukromých potřeb
3. **Spotřebitelský úvěr** - úvěr na nákup spotřebního zboží, nemovitostí a služeb
4. **Hotovostní úvěr pro studenty VŠ** – úvěr pro studenty např. na úhradu nákladů na studium či zahraniční studijní pobyt

Tabulka 1: Podmínky spojené s žádostí o úvěr – Česká spořitelna, a.s.

Název produktu	Podmínky
Hotovostní úvěr	-věk min. 18 let -pro osoby s trvalým bydlištěm na území ČR nebo pro cizí státní příslušníky s přechodným pobytem v ČR na základě víza -není nutné mít zřízený účet u České spořitelny -nutno doložit 1 doklad totožnosti a v případě, že není veden účet u ČS musí klient doložit příjmy
Půjčka	
Spotřebitelský úvěr	
Hotovostní úvěr pro studenty VŠ	-věk od 15 do 30 let, pro osoby s trvalým pobytem v ČR -je nutné mít zřízený účet u České spořitelny -nutno doložit 1 doklad totožnosti a potvrzení o studiu

Zdroj: zpracováno dle veřejně dostupných informací České spořitelny, a.s.

Tabulka 2: Nabídka spotřebitelských úvěrů – Česká spořitelna, a.s.

Název produktu	Výše úvěru (min./max.)	Účelovost (ano/ne)	Zajištění	RPSN (%)
Hotovostní úvěr	min. 15 tis. Kč max. není stanoveno	ne	do 300 tis. Kč bez zajištění	neuvedena
Půjčka	min. 30 tis. Kč max. 300 tis. Kč	ne	do 300 tis. Kč bez zajištění	od 9,51 %
Spotřebitelský úvěr	min. 100 tis. Kč max. není stanoveno	ano	do 300 tis. Kč bez zajištění	od 9,18 %
Hotovostní úvěr pro studenty VŠ	min. není stanoveno max. 300 tis. Kč	ne	do 100 tis. bez zajištění	neuvedena

Zdroj: zpracováno dle veřejně dostupných informací České spořitelny, a.s.

4.1.2 Komerční banka a.s.

Komerční banku můžeme zařadit k nejvýznamnějším bankovním institucím u nás. Působí nejen na českém trhu, ale i v zemích střední a východní Evropy. Od října 2001 je členem francouzské skupiny Société Générale. V roce 2008 se počet klientů Komerční banky vyšplhal na více než 1,6 milionu. Svoji nabídku služeb v oblasti drobného bankovníctví zaměřuje na poskytování komplexních služeb pro fyzické osoby i malé podniky. Dokáže uspokojit poptávku i v oblasti větších podniků a investičního bankovníctví. V současné době se soustředí na zlepšování kvality stávajících produktů a plánuje rozšíření nabídky o produkty nové.

Jak uvádí ve výroční zprávě, na konci roku 2008 tvořilo distribuční síť Komerční banky celkem 394 poboček. Počet bankomatů ve stejném období čítal 673 kusů. Celková aktiva se v roce 2008 vyšplhala na 669 miliard Kč. 60,4 % akcií vlastní Société Générale S. A. a zbylých 30,4 % patří ostatním akcionářům z řad právnických i fyzických osob. Komerční banka dosahuje také výborných ratingových hodnot.

Nabídka úvěrů pro nepodnikající fyzické osoby zahrnuje tyto produkty :

1. **Perfektní půjčka** – určen na úhradu osobních podnikatelských potřeb
2. **Osobní úvěr** - určen na úhradu osobních nepodnikatelských potřeb
3. **Úvěr Garant** – hotovostní úvěr určený na úhradu osobních nepodnikatelských potřeb, který je vždy zajištěn nemovitostí
4. **Úvěr Gaudeamus** – úvěr pro studenty určen na úhradu výdajů na studium, zahraniční cesty, pomůcky apod.
5. **Optimální půjčka** – určena ke konsolidaci existujících úvěrových závazků výhradně nepodnikatelského charakteru
6. **Úvěr na nemovitost** – úvěr určený na osobní, nepodnikatelské investice do nemovitostí

Tabulka 3: Podmínky spojené s žádostí o úvěr – Komerční banka, a.s.

Název produktu	Podmínky
Perfektní půjčka	-věk min. 18 let -pro občany ČR, pro cizince s trvalým pobytem v ČR a občanům členských zemí EU s povolením k přechodnému nebo trvalému pobytu v ČR -je nutné mít zřízený účet u Komerční banky -nutné doložit 2 doklady totožnosti a potvrzení o výši příjmu nebo daňové přiznání za poslední zdaňovací období včetně dokladu o zaplacení daně
Osobní úvěr	
Úvěr garant	
Úvěr na nemovitost	
Optimální půjčka	-pro občany ČR, pro cizince s trvalým pobytem v ČR a občanům členských zemí EU s povolením k přechodnému nebo trvalému pobytu v ČR -je nutné mít zřízený účet u Komerční banky -nutné doložit doklad totožnosti, potvrzení o výši příjmu, úvěrovou dokumentaci všech úvěrů určených ke konsolidaci
Úvěr Gaudeamus	-student VŠ, VOŠ, SŠ či zahraniční školy -je nutno mít zřízený účet u Komerční banky -je nutno doložit 2 doklady totožnosti a potřebné podklady ke zvolenému typu zajištění

Zdroj: zpracováno dle veřejně dostupných informací Komerční banky, a.s.

Tabulka 4: Nabídka spotřebitelských úvěrů – Komerční banka, a.s.

Název produktu	Výše úvěru (min./max.)	Účelovost (ano/ne)	Zajištění	RPSN (%)
Perfektní půjčka	min. 30 tis. Kč max. 250 tis. Kč	ne	ne	od 10,29 %
Osobní úvěr	min. 30 tis. Kč max. 500 tis. Kč	ne	do 250 tis. Kč bez zajištění	od 9,94 %
Úvěr Garant	min. 200 tis. Kč max. 1000 tis. Kč	ne	ano	neuvedena
Úvěr Gaudeamus	min. 30 tis. Kč max. 150/500 tis. Kč	ano i ne	ano	od 9,36 %
Optimální půjčka	min. 30 tis. Kč max. 500 tis. Kč	ano	do 250 tis. Kč bez zajištění	od 11,08 % do 21,9 %
Úvěr na nemovitost	min. 100 tis. Kč max. neuvedeno	ano	ano	neuvedena

Zdroj: zpracováno dle veřejně dostupných informací Komerční banky, a.s.

4.1.3 Raiffeisenbank a.s.

Raiffeisen bank se řadí mezi banky působící v České republice od roku 1993. Je součástí rakouské finanční skupiny Raiffeisen a spadá do skupiny nejrychleji se rozvíjejících bank u nás. V roce 2006 započala svoji fúzi s eBankou, která byla úspěšně dokončena v roce 2008. Úspěšnost procesu potvrzuje i fakt, že ve stejném roce byla Raiffeisen Bank zvolena nejlepší bankou v České republice v anketě MasterCard. Její nabídka zahrnuje produkty určené pro drobnou klientelu i podniky.

Hodnota celkových aktiv této banky v roce 2008 dosáhla 182 miliard korun. 51 % akcií je ve vlastnictví rakouské finanční instituce Raiffeisen International Bank Holding AG, 24% drží Raiffeisenlandesbank Niederösterreich – Wien AGT a třetici akcionářů uzavírá RB Prag-Beteiligungs GmbH s 25%. V roce 2008 čítala síť Raiffeisen Bank přibližně více než 100 poboček a 120 bankomatů.

Nabídka úvěrů pro nepodnikající fyzické osoby zahrnuje tyto produkty :

1. ***Rychlá půjčka*** – neúčelový spotřebitelský úvěr
2. ***Půjčka na kliknutí*** – neúčelový úvěr jehož vyřízení probíhá pouze přes internetové bankovníctví
3. ***Nízká splátka konsolidace*** - určen na konsolidaci neomezeného množství závazků od bank, leasingových či jiných finančních institucí
4. ***Účelová půjčka na bydlení*** - úvěr na investice do bydlení nepodnikatelského charakteru
5. ***Účelová půjčka na ostatní investice*** - na financování např. koupě spotřebičů, vzdělání či zdravotní péče

Tabulka 5: Podmínky spojené s žádostí o úvěr – Raiffeisenbank, a.s.

Název produktu	Podmínky
Rychlá půjčka	-věk min. 18 let; trvalý nebo dlouhodobý pobyt v ČR -pevná linka domů nebo do zaměstnání (popřípadě vyúčtování za mobilní telefon s paušálem nad 150 Kč) -není nutno mít zřízený účet u KB -nutno doložit doklad totožnosti, potvrzení o výši příjmu, přiznání k dani z příjmů FO, výměr starobního důchodu
Půjčka na kliknutí	-věk min. 18 let; trvalý nebo dlouhodobý pobyt v ČR -předem schválený limit půjčky, jehož výše se zobrazuje na stránkách účtu klienta v internetovém bankovníctví -není nutné mít zřízený účet u Raiffeisenbank
Nízká splátka konsolidace	-věk min. 18 let; trvalý nebo dlouhodobý pobyt v ČR -nutno doložit smlouvu o vzniku konsolidovaného závazku a jeho aktuální zůstatek (např. výpis, potvrzení věřitele apod.) -není nutné mít zřízený účet u Raiffeisenbank
Účelová půjčka na bydlení	-věk min. 18 let; trvalý nebo dlouhodobý pobyt v ČR -nutno doložit doklad, kterým je prokázán účel půjčky
Účelová půjčka na ostatní investice	-není nutné mít zřízený účet u Raiffeisenbank

Zdroj: zpracováno dle veřejně dostupných informací Raiffeisenbank, a.s.

Tabulka 6: Nabídka spotřebitelských úvěrů – Raiffeisenbank, a.s.

Název produktu	Výše úvěru (min./max.)	Účelovost (ano/ne)	Zajištění	RPSN (%)
Rychlá půjčka	min. 20 tis. Kč max. 500 tis. Kč	ne	do 200 tis. Kč Bez zajištění	od 13,00 % do 24,18 %
Nízká splátka konsolidace	min. 50 tis. Kč max. 500 tis. Kč	ano	do 500 tis. Kč bez zajištění	od 11,85 % do 15,96 %
Půjčka na kliknutí	min. 20 tis. Kč max. 400 tis. Kč	ne	ne	neuvedena
Účelová půjčka na bydlení	min. 50 tis. Kč max. 2000 tis. Kč	ano	do 1000 tis. Kč bez zajištění	od 9,42 % do 16,04 %
Účelová půjčka na ostatní investice	min. 50 tis. Kč max. 1000 tis. Kč	ano	do 500 tis. Kč bez zajištění	od 11,75 % do 18,34 %

Zdroj: zpracováno dle veřejně dostupných informací Raiffeisenbank, a.s.

4.1.4 Československá obchodní banka, a. s.

ČSOB patří do kategorie universálních bank. Byla založena státem v roce 1964. Jako jediná v té době poskytovala služby v oblasti financování zahraničního obchodu a

volnoměnových operací. Tuto nabídku po roce 1989 rozšířila o služby pro podniky a fyzické osoby. V roce 1999 došlo k její privatizaci a majoritním vlastníkem se stala belgická KBC Bank.

Do obchodního profilu ČSOB spadají: fyzické osoby¹¹, malé a střední podniky, korporátní klientela, nebankovní finanční instituce, finanční trhy a privátní bankovníctví. Od roku 2007 je jediným akcionářem KBC Bank, která je součástí belgické finanční skupiny K datu 31.12. 2008 měla ČSOB celkem 3047 klientů, 284 poboček, 680 bankomatů a evidovala více než 1,8 milionu platebních karet. Celková aktiva společnosti tvořila přibližně 824 miliard Kč.

Nabídka úvěrů pro nepodnikající fyzické osoby zahrnuje tyto produkty :

1. **Půjčka na cokoliv** – neúčelová půjčka na pořízení např. elektroniky, spotřebního zboží, automobilu apod.
2. **Půjčka na lepší bydlení** – určená na financování, pořízení či modernizaci bydlení

Tabulka 7: Podmínky spojené s žádostí o úvěr – ČSOB, a.s.

Název produktu	Podmínky
Půjčka na cokoliv	-věk od 18 do 67 let -pro občany ČR, EU či EHP
Půjčka na lepší bydlení	-nutno doložit 2 doklady totožnosti, doložení příjmů žadatele (popř. spolužadatelů, ručitelů) -nutno mít zřízený účet u ČSOB

Zdroj: zpracováno dle veřejně dostupných informací ČSOB, a.s.

Tabulka 8: Nabídka spotřebitelských úvěrů – ČSOB, a.s.

Název produktu	Výše úvěru (min./max.)	Účelovost (ano/ne)	Zajištění	RPSN (%)
Půjčka na cokoliv	min. 20 tis. Kč max. 300 tis. Kč	ne	ne	od 15,62 % do 28,30 %
Půjčka na lepší bydlení	min. 100 tis. Kč max. neuvedeno	ano	do 600 tis. Kč bez zajištění	od 8,22 % do 10,13 %

Zdroj: zpracováno dle veřejně dostupných informací ČSOB, a.s.

¹¹ V tomto segmentu působí banka pod dvěma obchodními značkami – ČSOB a Poštovní spořitelna.

4.1.5 Dílčí zhodnocení

Vybrané banky na mne působí velmi příjemným dojmem, stejně tak i jejich nabídka, která obsahuje opravdu velké množství produktů a služeb.

Co se týče dostupnosti, je na velmi dobré úrovni, neboť všechny uvedené instituce disponují poměrně vysokým počtem poboček a proto je můžeme osobně navštívit na mnoha místech. Stejně kladně lze ohodnotit i dostupnost a množství informací o nabízených produktech. Mohu konstatovat, že po prostudování reklamních a propagačních letáků jednotlivých bank, které jsou volně k dispozici na pobočkách, získá klient základní informace, ale přitom dostatečně objasňující dotčené produkty. Některé reklamní materiály obsahují zároveň i formuláře a dotazníky, jejichž vyplněním se budoucí klient může předem připravit na schůzku s pracovníkem banky a následný výběr toho nejvhodnějšího produktu. Doplnující informace o produktech lze bez větších problémů vyhledat na internetových stránkách příslušné banky nebo telefonicky kontaktovat bezplatnou informační linku.

Velkou výhodou jsou nástroje přímého bankovníctví. Zejména internetbanking a využívání služeb prostřednictvím telefonu můžeme v dnešní době u obchodních bank považovat za samozřejmost. V tomto směru jsou banky velký krok napřed před většinou družstevních záložen¹².

Jak již bylo naznačeno, nabídka bankovních úvěrů pro nepodnikající fyzické osoby je velmi rozsáhlá. Najdeme v ní různé druhy malých osobních úvěrů, spotřebitelských úvěrů, úvěrů na konsolidaci závazků nebo úvěrů na bydlení. Jako student musím ocenit i speciální produkty určené právě pro studenty se zvýhodněnými podmínkami. Podrobněji se věnuji zhodnocení úvěrů a jejich srovnání s nabídkou družstevních záložen a nebankovních úvěrových společností v následující kapitole.

¹² Výjimkou je Fio, družstevní záložna, která zpřístupnila svým členům internetbanking jako první.

4.2 Družstevní záložny

4.2.1 Fio, družstevní záložna

Fio se řadí k nejstabilnějším a největším záložnám v ČR. Její založení se datuje do roku 1996. Je součástí finanční skupiny Fio. Patřila mezi první záložny splňující podmínky novely zákona o spořitelních a úvěrních družstvech po roce 2004. Taktéž jako jedna z prvních nabízela svým členům správu účtů přes internet. Od roku 2006 je přímo napojena na zúčtovací centrum ČNB.

V současné době svým členům nabízí standardní služby jako jsou: platební styk, přijímání vkladů, vydávání platebních karet, trvalé příkazy, internetbanking, apod. Poplatky spojené s poskytováním těchto služeb jsou buď nulové nebo minimální. Počet členů každým rokem stabilně roste a v roce 2008 překročil hranici 12000. Síť poboček tvoří 57 míst. Závěrem uvádím poznámku, že Fio v roce 2008 požádala o bankovní licenci.

Nabídka úvěrů pro nepodnikající fyzické osoby zahrnuje tyto produkty¹³ :

Drobný úvěr pro členy družstva – spotřebitelský úvěr určený pouze pro dlouhodobé členy družstva

Tabulka 9: Podmínky spojené s žádostí o úvěr – Fio, družstevní záložna

Název produktu	Podmínky
<i>Drobný úvěr pro členy družstva</i>	-úvěr je možné poskytnout pouze dlouhodobým členům družstva (vstupní členský vklad činí 1 Kč) -klient musí mít ve FIO bezproblémovou historii -další individuální podmínky

Zdroj: zpracováno dle veřejně dostupných informací Fio, družstevní záložny

¹³Hlavním úvěrovým produktem pro soukromou klientelu FIO družstevní záložny je Úvěr na obchodování s cennými papíry. Záložna půjčí klientovi peníze na obchodování s cennými papíry (obchodované v prestižním segmentu SPAD na Pražské burze). Ten za ně ručí nakoupenými akciemi a po jejich prodeji splácí úvěr a ponechává si výnos.

Tabulka 10: Nabídka spotřebitelských úvěrů – Fio, družstevní záložna

Název produktu	Výše úvěru	Účelovost (ano/ne)	Zajištění	RPSN (%)
Drobný úvěr pro členy družstva	neuvedeno	ne	do 50 tis. Kč bez zajištění	neuvedeno

Zdroj: zpracováno dle veřejně dostupných informací Fio, družstevní záložny

4.2.2 Peněžní dům, spořitelní družstvo

Počátky této družstevní záložny spadají taktéž do roku 1996, kdy byla založena. Sídli v Uherském Hradišti. Poskytované služby jsou postupně zaváděny na základě individuálního přístupu dle potřeb a požadavků členů. Ti mohou plně využívat funkcí internetového bankovníctví.

K datu 31.12. 2008 měl Peněžní dům, spořitelní družstvo celkem 1452 členů. Základní kapitál k tomuto datu byl 44 203 tis. Kč, vklady členů činily přibližně 157 500 tis. Kč a čerpané úvěry přibližně 135 900 tis. Kč. Od roku 2008 je také účastníkem platebního systému ČNB.

Nabídka úvěrů pro nepodnikající fyzické osoby zahrnuje tyto produkty :

1. **Rychlo-úvěr** – hotovostní úvěr s pevnou roční úrokovou sazbou a zrychleným úvěrovým řízením
2. **Krátkodobý, střednědobý a dlouhodobý úvěr** – možnost čerpání úvěru dle individuálních požadavků člena družstva, ten sám navrhne požadovanou částku, dobu splácení, způsob čerpání apod.

Tabulka 11: Podmínky spojené s žádostí o úvěr – Peněžní dům, spořitelní družstvo

Název produktu	Podmínky
Rychlo-úvěr	-úvěr je možné poskytnout pouze členům družstva (podání přihlášky; vstupní členský vklad činí 100 Kč)
Krátkodobý, střednědobý a dlouhodobý úvěr	-nutno doručit žádost včetně příloh ke schválení -nutno doložit potvrzení o příjmu, -doložit identifikaci ručitele

Zdroj: zpracováno dle veřejně dostupných informací spořitelního družstva

Tabulka 12 : Nabídka spotřebitelských úvěrů – Peněžní dům, spořitelní družstvo

Název produktu	Výše úvěru (min./max.)	Účelovost (ano/ne)	Zajištění	RPSN (%)
Rychlo-úvěr	min. není stanoveno max. 20 tis. Kč	ne	ano	13,15 %
Krátkodobý, střednědobý a dlouhodobý úvěr	individuální	ne	ano	individuální

Zdroj: zpracováno dle veřejně dostupných informací spořitelního družstva

4.2.3 1. TZ družstevní záložna

Založení 1.TZ družstevní záložny se datuje do roku 1995. Působí jako úvěrová instituce s družstevní právní formou. Svoji činnost zaměřuje na poskytování peněžních služeb svým členům převážně z řad občanů, cizích státních příslušníků, živnostníků, firem i neziskových organizací. Členové mohou využít možnosti založení běžného, vkladového či termínovaného účtu. Dále mohou využívat vkladní knížky a čerpat úvěry.

V roce 2008 se objem vkladů vyšplhal přibližně na 318 500 tis Kč, objem úvěrů přibližně na 305 500 tis. Kč. Počet členů ve stejném roce byl 2034 a základní kapitál činil 58 718 tis. Kč. V současné době 1. TZ družstevní záložna zavádí nový transakční bankovní systém, který by měl být uveden do provozu v polovině roku 2009.

Nabídka úvěrů pro nepodnikající fyzické osoby zahrnuje tyto produkty :

1. **Spotřebitelský úvěr** –úvěr sloužící na nákup spotřebních předmětů či služeb
2. **Střednědobý úvěr** – úvěr s individuálně smluveným způsobem zajištění
3. **Úvěr na bytové účely** – účelový úvěr určený na koupi, rekonstrukci, modernizaci, údržbu či výstavbu nemovitosti nebo nákup pozemku
4. **Překlenovací úvěr** – neúčelový krátkodobý úvěr s individuálně smluveným způsobem zajištění

Tabulka 13: Podmínky spojené s žádostí o úvěr – 1. TZ družstevní záložna

Název produktu	Podmínky
Spotřebitelský úvěr	-úvěr je možné poskytnout pouze členům družstva (vstupní členský vklad činí 100 Kč) -nutno doložit 2 doklady totožnosti, potvrzení o příjmu od zaměstnavatele nebo daňové přiznání za poslední rok nebo důchodového výměr -doložit místo trvalého bydliště příslušným dokladem (SIPO)
Střednědobý úvěr	
Úvěr na bytové účely	
Překlenovací úvěr	

Zdroj: zpracováno dle veřejně dostupných informací 1. TZ, družstevní záložny

Tabulka 14: Nabídka spotřebitelských úvěrů – 1. TZ družstevní záložna

Název produktu	Výše úvěru (min./max.)	Účelovost (ano/ne)	Zajištění	RPSN (%)
Spotřebitelský úvěr	min. 5 tis. Kč max. 50 tis. Kč	ne	do 30 tis. Kč bez zajištění	od 17,69%
Střednědobý úvěr	min. 50 tis. Kč max. 6000 tis. Kč	ne	ano	neuvedeno
Úvěr na bytové účely	min. 50 tis. Kč max. 6000 tis. Kč	ano	ano	neuvedeno
Překlenovací úvěr	min. 50 tis. Kč max. 6000 tis. Kč	ne	ano	neuvedeno

Zdroj: zpracováno dle veřejně dostupných informací 1. TZ, družstevní záložny

4.2.4 WPB Capital, spořitelní družstvo

WPB Capital, jenž sídlí v samotném centru Prahy, patří mezi kapitálově nejsilnější spořitelní družstva v ČR. Na finančním trhu působí od roku 1999 a už od svého vzniku se zaměřuje především na privátní klientelu. WBP Cupital se řadí mezi zakládající členy Asociace družstevních záložen. Klade si za cíl nabídnout svým členům alternativu k bankovním produktům a jejich poskytování za výhodnějších podmínek.

Počet členů v roce 2008 činil téměř 2500. Základní kapitál ve výši 155 000 tis. Kč přibližně pětinasobně převýšil částku předepsanou zákonnou normou. Plány do následujících let se opírají o zavedení nadstandardních produktů založených na prvotřídním servisu a individuálním přístupu ke svým členům.

Nabídka úvěrů pro nepodnikající fyzické osoby zahrnuje tyto produkty :

1. **Úvěr na konsolidaci dluhů** – úvěr na konsolidaci stávajících závazků
2. **Úvěr zajištěný nemovitostí** – neúčelový úvěr
3. **Tolerantní hypotéka** – neúčelový úvěr

Tabulka 15: Podmínky spojené s žádostí o úvěr – WPB Capital, spořitelní družstvo

Název produktu	Podmínky
Úvěr na konsolidaci dluhů	-úvěr je možné poskytnout pouze členům družstva (vstupní členský vklad činí 100 Kč) -věk min. 18 let, pro občany ČR -nutno doložit 2 doklady totožnosti, potvrzení zaměstnavatele o příjmu, přehled aktuálních dluhů a dokladů k nim příslušných
Úvěr zajištěný nemovitostí	-stejně podmínky s výjimkou, že je určen i pro cizince s trvalým či dlouhodobým pobytem na území ČR
Tolerantní hypotéka	-nutno navíc doložit doklad o trvalém či povoleném dlouhodobém pobytu + druhý doklad totožnosti

Zdroj: zpracováno dle veřejně dostupných informací WPB Capital, spoř. družstva

Tabulka 16: Nabídka spotřebitelských úvěrů – WPB Capital, spořitelní družstvo

Název produktu	Výše úvěru (min./max.)	Účelovost (ano/ne)	Zajištění	RPSN (%)
Úvěr na konsolidaci dluhů	min. 1 000 tis. Kč max. neuvedeno	ano	ano	neuvedeno
Úvěr zajištěný nemovitostí	min. 1 000 tis. Kč max. neuvedeno	ne	ano	neuvedeno
Tolerantní hypotéka	min. 1 000 tis. Kč max. neuvedeno	ne	ano	neuvedeno

Zdroj: zpracováno dle veřejně dostupných informací WPB Capital, spoř. družstva

4.2.5 Dílčí zhodnocení

Družstevní záložny jsou podle mého názoru opravdu velmi zajímavou alternativou k bankám. V určitých směrech je lze spíše označit za přímé konkurenty. Svědčí o tom i fakt, že přes špatné zkušenosti z minulosti, se jim daří v posledních letech získávat důvěru občanů zpět. Velkou zásluhu na tom bezesporu má i ze zákona stanovené

povinné pojištění vkladů ve stejné výši jako u bank. Ten, kdo chce využívat služby družstevních záložen, se musí nejdříve stát jejich členem.

Ve srovnání s bankami je počet poboček velmi nízký. Pro získání nových členů tak záložny zahrnují do své nabídky i takové produkty, které pro banky nejsou příliš atraktivní. Jde hlavně o ty, jenž nelze zprostředkovat tak velkému množství klientů jako mají právě banky. Počet klientů je jedním z největších rozdílů mezi bankou a družstevní záložnou a dotýká se i úvěrové nabídky. Nejen v případě úvěrů pro nepodnikající fyzické osoby, kladou družstevní záložny důraz na individuální požadavky svých členů. S tím souvisí i fakt, že při získávání potřebných informací pro analýzu jsem se setkal s případy, kdy záložny byly ochotné poskytnout podrobné informace o vlastnostech a podmínkách úvěru pouze svým členům. Tím se dostávám k dostupnosti a množství informací o nabízených produktech. Potřebné údaje jsem se snažil získat především z webových prezentací vybraných záložen. Ve většině případů se jedná spíše o základní, ne zcela dostačující informace. Některé záložny odkazují na kontaktní formuláře, jejichž prostřednictvím se můžeme dotazovat emailem na podrobnosti nebo doporučují osobní návštěvu poboček, což může být, vzhledem k jejich spíše regionální působnosti, problém. Zmiňované formuláře jsem vyzkoušel a při snaze získat orientační hodnoty RPSN odpověděla pouze jedna záložna ze třech dotazovaných. Za jeden z největších nedostatků mnozí shledávají absenci možnosti využívat některé služby pomocí internetu či prostřednictvím telefonu. Ze čtyř vybraných zástupců pouze dva nabízejí svým členům internetbanking.

Velkou výhodou pro klienty je individuální přístup záložny ke každému z nich a také nízké poplatky, které si záložny účtují za poskytnuté služby. V případě FIO je většina poplatků (např. zřízení účtu, vedení účtu, platební transakce apod.) zdarma, WPB Cupital např. za výběr v hotovosti účtuje 1% z vybrané částky. Pokud se týká úročení, družstevní záložny nabízejí svým členům zpravidla vyšší výnosy z vkladů, než je tomu u bank. Naopak je tomu u poskytnutých úvěrů, které záložny nabízejí s vyššími úrokovými sazbami. Jedním z důvodů je ten, že o úvěr často žádají klienti, které banka odmítla pro jejich nedostatečnou solventnost a pro záložnu tedy představují větší riziko. Mezi nabízenými najdeme úvěry spotřebitelské, úvěry na účely spojené s bydlením a

především také speciální úvěry poskytované záložnami dle individuálních podmínek a potřeb členů. Srovnání z hlediska úvěrů pro nepodnikající fyzické osoby se věnuje v následující kapitole.

4.3 Nebankovní úvěrové společnosti

4.3.1 Profi Credit Czech, a.s.

Profi Credit Czech, a.s. (dříve Profireal), se sídlem v Pardubicích, byla založena v roce 1994 jako společnost specializující se na obchod s nemovitostmi. Je členem nadnárodní skupiny Profireal Group, která působí na středoevropských a východoevropských finančních trzích. Od roku 2000 podniká výhradně v oblasti finančních služeb a poskytuje finanční úvěry a půjčky pro zaměstnance i podnikatele. Specializuje se zejména na zaměstnanecké úvěry, podnikatelské půjčky, živnostenské půjčky a také půjčky na zástavu. Tyto nabízí prostřednictvím sítě úvěrových poradců.

Nabídka úvěrů pro nepodnikající fyzické osoby zahrnuje tyto produkty :

Zaměstnanecký úvěr – úvěr určený zaměstnancům se stálým příjmem, důchodcům a osobám pobírajícím rodičovský příspěvek

Tabulka 17: Podmínky spojené s žádostí o úvěr – Profi Credit Czech, a.s.

Název produktu	Podmínky
Zaměstnanecký úvěr	-věk min. 18 let -pro občany ČR, SR nebo PL -nutný pravidelný příjem min. 6500 Kč, zřízený účet v bance -nutno předložit OP, potvrzení o příjmech, výpis z b.ú., kontaktní doklad (SIPO), telefon do zaměstnání

Zdroj: zpracováno dle veřejně dostupných informací Profi Credit Czech, a.s.

Tabulka 18: Nabídka spotřebitelských úvěrů – Profi Credit Czech, a.s.

Název produktu	Výše úvěru (min./max.)	Účelovost (ano/ne)	Zajištění	RPSN (%)
Zaměstnanecký úvěr	min. 6 tis. Kč max. 166 tis. Kč	ne	ano	od 33,09 % do 68,07 %

Zdroj: zpracováno dle veřejně dostupných informací Profi Credit Czech, a.s.

4.3.2 Provident Financial s.r.o.

Provident Financial s.r.o. zahájila svoji činnost v roce 1997. Vlastníkem je mezinárodní finanční skupina International Personal Finance. Půjčky od této společnosti jsou bezúčelové, bez ručitele a je u nich zaručeno snadné a rychlé vyřízení žádosti. Jejich výše se pohybuje od 3 000 do 50 000 Kč. Splátky většinou probíhají v týdenních intervalech a délka splácení bývá 27, 40 nebo 53 týdnů.

Nabídka úvěrů pro nepodnikající fyzické osoby zahrnuje tyto produkty :

Osobní půjčka - určena zaměstnancům se stálým příjmem, důchodcům a osobám pobírajícím rodičovský příspěvek

Tabulka 19: Podmínky spojené s žádostí o úvěr – Provident Financial, s.r.o.

Název produktu	Podmínky
Osobní půjčka	-věk min. 18 let -bydliště v zemi, která je členem EU -nutno doložit občanský průkaz, potvrzení o trvalém bydlišti, doklad o potvrzení pravidelného příjmu

Zdroj: zpracováno dle veřejně dostupných informací Provident Financial, s.r.o.

Tabulka 20: Nabídka spotřebitelských úvěrů – Provident Financial, s.r.o.

Název produktu	Výše úvěru (min./max.)	Účelovost (ano/ne)	Zajištění	RPSN (%)
Osobní půjčka 1	min. 3 tis. Kč max. 25 tis. Kč	ne	ne	460,90 %
Osobní půjčka 2	min. 4 tis. Kč max. 40 tis. Kč	ne	ne	294,10 %
Osobní půjčka 3	min. 6 tis. Kč max. 50 tis. Kč	ne	ne	206,80 %

Zdroj: zpracováno dle veřejně dostupných informací Provident Financial, s.r.o.

4.3.3 Home Credit, a.s.

Home Credit, a.s. působí na trhu finančních služeb v ČR od roku 1997. Patří do skupiny Home Credit Group působící ve střední a východní Evropě, střední Asii a na Dálném východě. Produktové portfolio tvoří účelové i bezúčelové spotřebitelské a revolvingové

úvěry a hotovostní půjčky. Celková aktiva společnosti tvořila v roce 2008 13,1 miliard Kč.

Nabídka úvěrů pro nepodnikající fyzické osoby zahrnuje tyto produkty :

1. **Telefonní půjčka** – sjednání telefonicky na bezplatné lince v kteroukoli dobu
2. **Hotovostní půjčka Pošta** – možnost získat půjčku na poštovních pobočkách po předložení potřebných dokladů a vyřízení pracovníkem Home Creditu.

Tabulka 21: Podmínky spojené s žádostí o úvěr – Home Credit, a.s.

Název produktu	Podmínky
Telefonní půjčka	-věk min. 18 let -určeno pro občany ČR
Hotovostní půjčka Pošta	-není nutné mít účet v bance -nutno předložit 2 doklady totožnosti -nutno doložit údaje o zaměstnavateli

Zdroj: zpracováno dle veřejně dostupných informací Home Credit, a.s.

Tabulka 22: Nabídka spotřebitelských úvěrů – Home Credit, a.s.

Název produktu	Výše úvěru (min./max.)	Účelovost (ano/ne)	Zajištění	RPSN (%)
Telefonní půjčka	min. 10 tis. Kč max. 150 tis. Kč	ne	ne	od 17,00 %
Hotovostní půjčka Pošta	min. 10 tis. Kč max. 15 tis. Kč	ne	ne	od 44,00 %

Zdroj: zpracováno dle veřejně dostupných informací Home Credit, a.s.

4.3.4 Cetelem ČR, a.s.

Vznik této společnosti se datuje do roku 1996. Jedná se o dceřinou společnost francouzské banky Cetelem S.A. Za poměrně dlouhou dobu svého působení se stala silným a stabilním poskytovatelem služeb v oblasti spotřebitelského financování. Sídli v Praze a pobočky se nacházejí v Ostravě, Brně a Ústí nad Labem. Nabídka pro klienty je tvořena spotřebitelskými úvěry na nákup zboží a služeb na splátky, vydáváním mezinárodních kreditních karet, osobními půjčkami a také úvěry pro financování motorových vozidel.

Nabídka úvěrů pro nepodnikající fyzické osoby zahrnuje tyto produkty :

1. **C-půjčka** – neúčelový spotřebitelský úvěr
2. **Osobní půjčka** – úvěr, který je možné sjednat účelově na pořízení auta, nemovitosti či její rekonstrukci nebo neúčelově na „cokoliv“
3. **Combi půjčka** – úvěr určený na konsolidaci zvolených úvěrových závazků

Tabulka 23: Podmínky spojené s žádostí o úvěr – Cetelem ČR, a.s.

Název produktu	Podmínky
C – půjčka	-věk od 18 do 65 let -určen pro občany ČR
Osobní půjčka a) <i>na bydlení</i> b) <i>na auto</i> c) <i>na cokoliv</i>	-min. čistý měsíční příjem ve výši 5000 Kč. -nutno předložit občanský průkaz, vyplněný osobní dotazník, výpis z b.ú., doklad o bydlišti (např. SIPO), potvrzení o výši příjmů

Zdroj: zpracováno dle veřejně dostupných informací Cetelem ČR, a.s.

Tabulka 24: Nabídka spotřebitelských úvěrů – Cetelem ČR, a.s.

Název produktu	Výše úvěru (min./max.)	Účelovost (ano/ne)	Zajištění	RPSN (%)
C - půjčka	min. 10 tis. Kč max. 50 tis. Kč	ne	ne	od 30,86 %
Osobní půjčka na bydlení	min. 20 tis. Kč max. 1000 tis. Kč	ano	ne	od 9,67 % do 25,65 %
Osobní půjčka na auto	min. 50 tis. Kč max. 1000 tis. Kč	ano	ne	od 10,13 % do 24,35 %
Osobní půjčka na cokoliv	min. 20 tis. Kč max. 200 tis. Kč	ne	ne	od 12,93 % do 28,00%
Combi půjčka	min. neuvedeno max. 500 tis. Kč	ano	do 100 tis. Kč bez zajištění	od 9,23 %

Zdroj: zpracováno dle veřejně dostupných informací Cetelem ČR, a.s.

4.3.5 Dílčí zhodnocení

Nebankovní úvěrové společnosti mají bezesporu svoji pevnou pozici na českém trhu. Vedle bank a družstevních záložen představují další alternativu, na kterou se můžeme obrátit v případě žádosti o úvěr.

Většina těchto nebankovních společností staví svojí politiku na rychlosti a snadnosti vyřízení žádosti o úvěr a dalších výhodách (např. sjednání smlouvy o víkendu či předčasné splacení úvěru bez finančního postihu apod.). U jimi poskytovaných produktů neplatí tak přísná pravidla jako u bank a proto má šanci na získání úvěru i ten, kdo byl bankou odmítnut. Jistou daní za ochotu poskytnout finanční prostředky i méně solventním klientům jsou vyšší sazby a náklady spojené s úvěrem. Jejich hodnoty se u jednotlivých společností výrazně liší. Často přidávají k nabídkám úvěrů i možnost pojištění proti neschopnosti splácet.

Pokud se týká množství a dostupnosti informací o úvěrových produktech, i v tomto směru jsou jednotlivé společnosti poněkud odlišné. Při získávání údajů jsem měl možnost čerpat z reklamních a propagačních materiálů, webových prezentací společností nebo se dotazovat prostřednictvím bezplatných telefonních informačních linek. Při telefonickém kontaktu mi pracovníci byli ochotni poskytnout spíše jen orientační hodnoty ukazatelů a ve většině případů odkazovali na osobní schůzku s úvěrovým poradcem. Kladně hodnotím obsahovou stránku webových prezentací vybraných společností, kde můžeme najít poměrně velké množství informací a především také formuláře žádostí, sazebníky a v některých případech i vzory smluv a úvěrové podmínky.

Výše úvěrů pro nepodnikající fyzické osoby se pohybuje od malých částek až po desítky či stovky tisíc Kč. Jejich srovnání s nabídkou bank a družstevních záložen je předmětem následující kapitoly.

5. Vzájemná komparace bank, družstevních záložen a nebankovních úvěrových společností

Cílem této kapitoly je srovnání obchodních bank, družstevních záložen a nebankovních úvěrových společností, jakožto třech skupin poskytovatelů spotřebitelských úvěrů na českém trhu. To bude provedeno dle předem stanovených srovnávacích základů (viz. 3.5). Navazuji tak na kapitolu předchozí, ve které jsem prostřednictvím analýzy nashromáždil potřebné údaje, které jsou u vybraných subjektů běžně dostupné veřejnosti. V mém zájmu bylo zjistit, zda-li možné úvěr čerpat pouze na sjednaný účel nebo libovolně, jak vysoké částky jsou jednotlivé typy institucí ochotny půjčovat, zda je potřeba nějaká forma zajištění (případně do jaké výše není) a v neposlední řadě mne zajímaly uváděné hodnoty RPSN.

Při komparaci vycházím ze dvou typů potenciálních klientů. Prvním je fyzická osoba - nepodnikající a druhým je fyzická osoba - student.

Zde uvádím přesné vymezení:

1. **fyzická osoba nepodnikající** – osoba starší 18 let, pobírající pravidelný příjem na základě pracovní smlouvy (zaměstnanec) nebo starobní či invalidní důchod, popřípadě výsluhovou rentu.
2. **student** – osoba ve věku 18 – 30 let, studující vysokou školu.

5.1 Srovnání dle účelovosti

Jak již bylo popsáno v teoretické části práce, účelovost je jednou z nejdůležitějších vlastností úvěru. Logicky vyplývá, že podmínka čerpání úvěru na sjednaný nebo libovolný účel, do značné míry ovlivňuje jeho další vlastnosti a náklady s ním spojené.

Tabulka 25: Srovnání dle účelovosti úvěru

Klient / instituce	Banky		Družstevní záložny		Nebankovní úvěrové spol.	
	neúčelový (ano/ne)	účelový (ano/ne)	neúčelový (ano/ne)	účelový (ano/ne)	neúčelový (ano/ne)	účelový (ano/ne)
Student	ano	ne	—	—	—	—
FO nepodnikatel	ano	ano	ano	ano	ano	ano

Zdroj: vlastní zpracování na základě výsledků analýzy

5.1.1 Fyzická osoba nepodnikající

Z uvedené tabulky je zřejmé, že pokud se týká účelovosti úvěru, má fyzická osoba nepodnikatel možnost výběru u všech typů srovnávaných institucí. Jejich úvěrové portfolio tvoří účelové i neúčelové produkty. Klientovo rozhodnutí tedy budou ovlivňovat další vlastnosti úvěru.

5.1.2 Student

V případě studenta, vyplývá z první části komparace důležitý poznatek. Jediné instituce, které nabízí specializované úvěrové produkty pro studenty, jsou banky. Z jejich nabídky má student možnost výběru pouze mezi neúčelovými úvěry. Jako příklad uvádím *Hotovostní úvěr pro studenty vysokých škol* od České spořitelny (student může využít možnosti snížení splátky po dobu studia) , nebo úvěr *Gaudeamus* z nabídky Komerční banky (student může požadovat úplný odklad splátek do doby ukončení studia¹⁴).

5.2 Srovnání dle výše úvěru

Druhou srovnávací základnu tvoří výše úvěru, neboli minimální a maximální částka, kterou jsou banky, družstevní záložny či nebankovní úvěrové společnosti ochotny půjčit. V následujících tabulkách již navíc rozlišuji úvěry podle jejich účelovosti.

¹⁴ V takovém případě se mění horní hranice výše úvěru.

Tabulka 26: Srovnání dle výše úvěru - banky

Klient/instituce	Banky (uvedené hodnoty jsou v tis. Kč)	
	výše úvěru – účelový (min./max./individuální)	výše úvěru – neúčelový (min./max./individuální)
student	min. 15 max. 500	min. 30 max. 500
FO nepodnikatel	min. 15 max. individuální	min. 15 max. individuální

Zdroj: vlastní zpracování na základě výsledků analýzy

Tabulka 27: Srovnání dle výše úvěru – družstevní záložny

Klient/ instituce	Družstevní záložny (uvedené hodnoty jsou v tis. Kč)	
	výše úvěru – účelový (min./max./individuální)	výše úvěru – neúčelový (min./max./individuální)
FO nepodnikatel	min. 50 max. individuální	min. 5 max. individuální

Zdroj: vlastní zpracování na základě výsledků analýzy

Tabulka 28: Srovnání dle výše úvěru – nebankovní úvěrové společnosti

Klient/ instituce	Nebankovní úvěrové společnosti (uvedené hodnoty jsou v tis. Kč)	
	výše úvěru – účelový (min./max.)	výše úvěru – neúčelový (min./max.)
FO nepodnikatel	min. 20 max. 1000	min. 3 max. 200

Zdroj: vlastní zpracování na základě výsledků analýzy

Druhá část komparace již naznačuje základní rozdíly mezi srovnávanými skupinami. V následujících podkapitolách komentuji hodnoty uvedené v tabulkách.

5.2.1 Fyzická osoba nepodnikající

Banky

Nejnižší možná částka, na kterou si nepodnikající fyzická osoba může sjednat účelový úvěr u obchodní banky činí 15 tis. Kč (jedná se o *Hotovostní úvěr České spořitelny*). Neúčelový úvěr je možné získat na minimální částku 30 tis. Kč (např. *Perfektní půjčka Komerční banky*). Maximální výši úvěru nelze přesně stanovit, protože banky upravují

horní hranice v závislosti na formě záruky, kterou je daný úvěr zajištěn. (např. je horní hranice výše úvěru stanovena jako procentuální část z ceny nemovitosti, kterou klient ručí za řádné splacení)

Družstevní záložny

Údaje získané v sektoru družstevních záložen potvrdily, že tyto subjekty upravují vlastnosti produktů dle individuálních požadavků svých členů. Týká se to především maximální částky úvěru, která u většiny srovnávaných není přímo stanovena (např. se odvíjí od doby, po kterou je žadatel členem záložny). Výjimkou je 1. TZ družstevní záložna, která uvádí horní hranici 6 mil. Kč. Ta zároveň nabízí neúčelový spotřebitelský úvěr na minimální částku 5 tis. Kč. Účelové úvěry lze v tomto sektoru získat až od 50 tis. Kč (např. *Střednědobý úvěr od 1. TZ družstevní záložny*).

Nebankovní úvěrové společnosti

U nebankovních společností lze získat neúčelový úvěr na minimální částku 3 tis. Kč (*Osobní půjčka Provident*). Ve srovnání s bankami a záložnami je to **nejnižší dostupná úvěrová částka**. Účelové úvěry nabízejí tyto společnosti minimálně od 20 tis. Kč (*Osobní půjčka na bydlení od Cetelemu*). Horní hranice neúčelových úvěrů je na 200 tis. Kč (*Osobní půjčka na cokoli od Cetelemu*) a účelové lze sjednat až do výše 1 mil. Kč (*Osobní půjčka na bydlení od Cetelemu*).

5.2.2 Student

Banky

Pokud se týká výše úvěrů pro studenty, je závislá nejen na účelovosti, ale také na studentově schopnosti splácet během studia. V případě odkladu splátek jsou banky ochotné půjčit pouze menší částku, než při splácení ihned po přidělení. Maximální částka neúčelového úvěru je 500 tis. Kč (*Úvěr Gaudeamus Komerční banky*), pokud student začíná splácet okamžitě. Při odkladu splátek se tato hranice posunuje na 150 tis. Kč. Minimální částka u neúčelového úvěru začíná na 15 tis. Kč (*Hotovostní úvěr pro studenty vysokých škol České spořitelny*).

5.3 Srovnání dle potřeby zajištění

Ve třetí části komparace je srovnávací základnou požadavek některé z forem zajištění úvěru. Plynule tak navazují na předchozí část, neboť zajištění úvěru se zpravidla stupňuje s jeho výší či účelem použití.

Tabulka 29: Srovnání dle požadavku zajištění úvěru

Klient / instituce	Banky	Družstevní záložny	Nebankovní úvěrové spol.
	<i>požadavek zajištění (ano/ne/ano i ne)</i>	<i>požadavek zajištění (ano/ne/ano i ne)</i>	<i>požadavek zajištění (ano/ne/ano i ne)</i>
Student	ano i ne	————	————
FO nepodnikatel	ano i ne	ano i ne	ano i ne

Zdroj: vlastní zpracování na základě výsledků analýzy

Tato tabulka pouze signalizuje, že všechny tři srovnávané skupiny mají ve své nabídce produkty s požadavkem určité formy zajištění i takové, které jej nevyžadují. Důležitější je vědět, do jaké maximální výše je možné některý z úvěrů bez potřeby zajištění získat.. Z toho důvodu uvádím další tabulku.

Tabulka 30: Srovnání dle maximální výše úvěru bez nutnosti zajištění

Klient / instituce	Banky		Družstevní záložny		Nebankovní úvěrové spol.	
	<i>požadavek zajištění (do jaké max. výše není třeba v tis. Kč)</i>		<i>požadavek zajištění (do jaké max. výše není třeba v tis. Kč)</i>		<i>požadavek zajištění (do jaké max. výše není třeba v tis. Kč)</i>	
	neúčelový	účelový	neúčelový	účelový	neúčelový	účelový
Student	100	————	————	————	————	————
FO nepodnikatel	300	1000	50	————	200	1000

Zdroj: vlastní zpracování na základě výsledků analýzy

5.3.1 Fyzická osoba nepodnikající

Banky

Klient může získat účelový úvěr bez zajištění až do výše 1 mil. Kč (*Účelová půjčka na bydlení od Raiffeisenbank*), neúčelový úvěr bez zajištění do 300 tis. Kč

(např. *Půjčka od České spořitelny*). U vyšších částek je nutné, aby se klient za svůj závazek zaručil. Mezi nejčastější formy záruk patří např. ručení třetí osobou, zástavní právo k nemovitosti, zástavní právo k pohledávce z vkladu¹⁵, depozitum apod.

Družstevní záložny

Pokud se týká zajištění, jsou družstevní záložny v tomto směru nejopatrnější. Žádná ze srovnávaných nenabízí účelový úvěr bez požadavku zajištění. Neúčelový úvěr je možné čerpat bez zajištění pouze do výše 50 tis. Kč (*úvěr pro členy družstva od FIO*), což je ve srovnání s bankami a nebankovními společnostmi nejnižší částka. Příkladem záruky u družstevních záložen jsou: zástavní právo k nemovitosti, vinkulace životní pojistky nebo vkladu, osoba spoludlužníka, ručení třetí osobou nebo individuálně smluvený způsob zajištění.

Nebankovní úvěrové společnosti

U nebankovních společností lze najít neúčelový úvěr bez požadavku zajištění ve výši 200 tis. Kč (*Osobní půjčka na cokoliv od Cetelemu*). Úvěr bez zajištění s předem sjednaným účelem použití může klient získat až do výše 1 mil. Kč (*Osobní půjčka od Cetelemu*). Touto částkou se nebankovní společnosti vyrovnávají účelovým úvěrům v bance. Jako příklad zajištění u nebankovních společností lze uvést směnečné ručení, ručení třetí osobou, osoba spoludlužníka, srážka ze mzdy apod.

5.3.2 Student

Banky

Student smí čerpat neúčelový úvěr ve výši 100 tis. Kč bez nutnosti zajištění (*Hotovostní úvěr pro studenty vysokých škol*).

5.3 Srovnání dle RPSN

Poslední část komparace je věnována ukazateli RPSN. Získat jeho přesnou hodnotu je u některých produktů velmi obtížné. Běžně dostupné jsou u většiny poskytovatelů pouze orientační hodnoty. RPSN je mj. závislá na frekvenci a výši splátek. Z toho

¹⁵ V případě, kdy klient čerpá úvěr od banky, u které má veden účet.

důvodu je přesný výpočet možný až při kompletní znalosti všech parametrů, s nimiž by měl být klient seznámen **nejpozději při písemném návrhu textu úvěrové smlouvy**.

V této souvislosti zmiňuji zprávu České obchodní inspekce. Ta v průběhu roku 2008 provedla kontrolu reklam a nabídek spotřebitelských úvěrů v bankovním i nebankovním sektoru a dospěla k zajímavým výsledkům. Ze 498 prověřovaných reklam a nabídek jich 89 zcela postrádalo hodnoty RPSN nebo příklady jejího výpočtu. Tím došlo k porušení ustanovení § 3 zákona č. 321/2001 Sb.¹⁶

V následující tabulce uvádím nejnižší a nejvyšší hodnoty, s kterými se lze setkat v nabídce srovnávaných skupin institucí. (hodnoty jsou uvedeny stylem „od-do“, jak je uvádí sami poskytovatelé).

Tabulka 31: Srovnání dle RPSN

Klient / instituce	Banky		Družstevní záložny		Nebankovní úvěrové spol.	
	<i>RPSN (%)</i> <i>(od/do/neuvedeno)</i>		<i>RPSN (%)</i> <i>(od/do/neuvedeno)</i>		<i>RPSN (%)</i> <i>(od/do/neuvedeno)</i>	
	neúčelový	účelový	neúčelový	účelový	neúčelový	účelový
Student	od 9,36 do neuv.	————	————	————	————	————
FO nepodnikatel	od 9,18 do 28,30	od 8,22 do 21,90	od 13,15 do neuv.	od neuv. do neuv.	od 12,93 do 460,90	od 9,67 do 25,65

Zdroj: vlastní zpracování na základě výsledků analýzy

5.3.1 Fyzická osoba nepodnikající

Banky

Nejnižší uvedená hodnota RPSN mezi vybranými subjekty z bankovního sektoru je u účelového úvěru 8,22 % (*Půjčka na lepší bydlení od ČSOB*), u neúčelového úvěru 9,18 % (*Spotřebitelský úvěr České spořitelny*). Nejvyšší uvedená hodnota RPSN u účelového úvěru činí 21,90 % a u neúčelového úvěru 28,30 %.

¹⁶ Zpracováno dle. (31)

Družstevní záložny

Účelový úvěr lze v sektoru družstevních záložen najít s nejnižší uvedenou hodnotou RPSN 13,15 % (*Spotřebitelský úvěr 1. TZ družstevní záložny*). Hodnoty odpovídající neúčelovému úvěru vybrané záložny ve své nabídce neuvádí nebo je sdělují pouze svým členům. Důvodem je opět individuální jednání o podmínkách a vlastnostech úvěru (RPSN je možné určit až tehdy, kdy jsou známy všechny údaje potřebné k výpočtu).

Nebankovní úvěrové společnosti

Nejnižší uvedená hodnota RPSN nebankovních společností činí u účelového úvěru 9,67 % (*Osobní půjčka na bydlení od Cetelemu*) a u neúčelového úvěru 12,93 % (*Osobní půjčka na cokoliv od Cetelemu*). Pokud se týká horní hranice, účelový úvěr lze v nabídce najít s RPSN do 25,65 %. Neúčelový úvěr lze sjednat s RPSN ve výši až 460,90 % (*Osobní půjčka Provident*).

5.3.2 Student

Banky

Spotřebitelský úvěr pro studenty je nabízen s RPSN od 9,36 % (*Úvěr Gaudeamus od Komerční banky*). Maximální hodnota není uvedena.

6. Shrnutí

Předchozí kapitoly upozornily na významné odlišnosti mezi srovnávanými subjekty. V následující části uvádím souhrn zásadních poznatků, které vyplynuly z výsledků analýzy a komparace.

Banky

Nabídka obchodních bank v oblasti spotřebitelských úvěrů je velmi pestrá. Pečlivě zkoumají solventnost i bonitu žadatele, a tak jsou podmínky pro získání úvěru přísnější než je tomu např. u nebankovních společností. Na druhou stranu lze přísná pravidla chápat jako snahu předejít nežádoucí situaci pro obě strany, kdy klient nebude schopný dostát svým závazkům. Ve většině případů je nutné, aby měl žadatel zřízený účet u banky, u níž o úvěr žádá (v této souvislosti banky vyžadují, aby byla na účet převáděna klientova mzda). Pokud se týká způsobu použití úvěrové částky, je možno vybírat z účelových i neúčelových produktů. Klient, který si chce půjčit pouze velmi malou částku, v bankovním sektoru zpravidla neuspěje (minimální výše úvěru 15 tis. Kč¹⁷). Horní hranice úvěrových částek banky upravují podle způsobu zajištění. Tím může být např. ručení třetí osobou, zástavní právo k nemovitosti či pohledávce z vkladu apod. Bez potřeby zajištění lze mezi srovnávanými najít neúčelový úvěr do 300 tis. Kč a účelový až do 1 mil. Kč. Hodnoty ukazatele RPSN se v tomto sektoru pohybují od 8,22 % do 21,90 % (účelový úvěr) a od 9,18 % do 28,30 (neúčelový úvěr).

Obchodní banky, jako jediné ze srovnávaných, nabízí speciální úvěrové produkty pro studenty vysokých škol. Jedná se o spotřebitelské úvěry ve výši od 15 tis. do 500 tis. Kč, jenž mohou být použity k libovolným účelům. Do 100 tis. Kč lze navíc úvěr získat bez nutnosti zajištění. Studenti mohou využít snížení splátek po dobu studia nebo úplný odklad splátek do doby jeho ukončení. V takovém případě se však maximální výše, kterou jsou banky ochotny půjčit, snižuje na 150 tis. Kč. Hodnoty RPSN jsou uváděny od 9,36 %.

¹⁷ Od roku 2009 lze v tomto sektoru získat úvěr až od 30 tis. Kč.

Družstevní záložny

Družstevní záložny jsou velmi zajímavou alternativou k obchodním bankám a to nejen pokud se týká nabídky spotřebitelských úvěrů. Svoji politiku staví na individuálním přístupu ke klientům. Ten, kdo má zájem požádat záložnu o úvěr, se musí nejdříve stát jejím členem. V té souvislosti je třeba uhradit vstupní poplatek a v některých případech i zápisné. Nabízené úvěry záložny upravují dle individuálních potřeb a požadavků členů. Neúčelový úvěr lze v tomto sektoru sjednat na minimální částku 5 tis. Kč, účelový až od 50 tis. Kč. Horní hranice není stanovena a opět se sjednává individuálně (důležitou roli zde hraje např. doba, po kterou je žadatel členem záložny). Pokud se týká zajištění, jsou družstevní záložny poměrně přísné. Každá z vybraných požaduje určitou formu záruky u všech účelových úvěrů. Tou bývá např. ručení třetí osobou, vinkulace životní pojistky nebo vkladu či zástavní právo k nemovitosti. Ani v tomto směru není výjimkou individuálně smluvený způsob zajištění. Neúčelový úvěr je možné čerpat bez zajištění pouze do 50 tis. Kč. Hodnota ukazatele RPSN se u účelového úvěru pohybuje od 13,15 %. Další hodnoty vybrané záložny neuvádí (RPSN lze určit až po sjednání všech vlastností úvěru, které vstupují do výpočtu) nebo je sdělují pouze svým členům.

Nebankovní úvěrové společnosti

Třetí skupinu, která je předmětem komparace, představují nebankovní úvěrové společnosti. Tyto instituce nepodléhají doзору ČNB (nemají licenci) a nemohou přijímat vklady od veřejnosti (na rozdíl od obchodních bank a družstevních záložen). Svoje podnikání tak zaměřují na poskytování spotřebních úvěrů či splátkového prodeje. Na jejich činnost dohlíží ČOI. Za výhody bývají označovány rychlost vyřízení a snadná dostupnost úvěru. Po svých klientech nepožadují splnění tak přísných podmínek jako banky (některé společnosti neberou ohled na zápis v registru dlužníků či na jiné klientovy závazky apod.). To je bezesporu výhodou pro ty, kteří z nějakého důvodu nedosáhli na úvěr u banky a přesto chtějí spotřebitelský úvěr sjednat. Na druhou stranu může být v některých případech poskytnut i nesolventnímu klientovi. Za uvedené výhody i riziko, které společnosti podstupují, si zpravidla účtují vyšší náklady na úvěr. Ty se u konkrétních subjektů výrazně liší, a proto se klient může setkat s hodnotami RPSN v rozmezí od 9,67 % do 25,65 % (účelové úvěry) a od 12,93 % do 460,90 %

(neúčelové úvěry). Poslední uvedená hodnota je nejvyšší ze všech srovnávaných a RPSN u produktů bank a družstevních záložen až několikanásobně převyšuje.

Pokud se týká výše úvěru, v nabídce nebankovních společností se vyskytují neúčelové úvěry na min. částku 3 tis. Kč (to je ve srovnání s předchozími nejmenší dostupná částka) a maximální částku 200 tis. Kč. Úvěry s předem sjednaným účelem použití jsou k dostání na částky od 20 tis. Kč až do 1 mil. Kč (tato částka je shodná s bankovními úvěry). Až do 200 tis. Kč lze získat neúčelový úvěr bez požadavku zajištění. V případě účelového úvěru je možné bez zajištění získat až 1 mil. Kč (společnost Cetelem).

Závěr

Ve své bakalářské práci jsem si kladl za cíl vzájemné porovnání bank, družstevních záložen a nebankovních úvěrových společností, jakožto institucí nabízející spotřebitelské úvěry nepodnikajícím fyzickým osobám.

První, teoretickou část jsem zaměřil na obecnou charakteristiku zmiňovaných sektorů a seznámení se s pojmem spotřebitelský úvěr. Praktickou část tvořilo stručné představení vybraných subjektů působících na českém trhu, analýza jejich nabídky spotřebitelských úvěrů a následná komparace dle předem stanovených kritérií.

Na trhu spotřebitelských úvěrů, mají srovnávané typy institucí pevnou pozici a své produkty zaměřují na specifické segmenty klientů.

Vybrané banky na mne od počátku působily jako společnosti, které vždy mají v záloze nějaký produkt „ušitý klientovi na míru“. Jako student musím především ocenit jejich speciální spotřebitelské úvěry určeny právě studentům. Družstevní záložny jsou velmi zajímavým sektorem a alternativou bank, pokud se týká nabídky finančních služeb a produktů svým členům. Nejen v oblasti spotřebitelských úvěrů, je pro ně typický individuální přístup k jednotlivcům. Nebankovní úvěrové společnosti bývají vyzdvihovány za dostupnost a rychlost poskytnutí úvěru a zároveň kritizovány za nepřiměřené náklady vážící se na jejich produkt. Všechno má své pro a proti a nejinak je tomu i zde. Nejen z těchto důvodů je velmi důležité, umět se v úvěrové nabídce orientovat.

Jedním z ukazatelů, usnadňujícím spotřebiteli posouzení výhodnosti či nevýhodnosti spotřebitelského úvěru, je roční procentuální sazba nákladů neboli RPSN. Přesvědčil jsem se, že běžně dostupné jsou ve většině případů pouze orientační hodnoty. Je to pochopitelné, protože u takových produktů, kde si lze například vybrat po jakou dobu bude úvěr splácen a v jakých částkách, nelze RPSN jednoznačně určit. Dle informací České obchodní inspekce by však nejpozději při písemném návrhu úvěrové smlouvy, měl žadatel dostat kompletní informace o daném úvěru. V takovém případě je důležité,

aby si všechny údaje důkladně prostudoval a uvedené RPSN přepočítal za pomoci tzv. úvěrové kalkulačky, která je dostupná např. na stránkách zmiňované ČOI, popřípadě podle vzorce výpočtu, který je přílohou zákona č. 321/2001 Sb., o některých podmínkách sjednávání spotřebitelských úvěrů. Tímto způsobem si lze rychle ověřit, zda-li je hodnota RPSN, kterou poskytovatel uvádí ve smlouvě, správná.

Ukazatel RPSN společně s výší úvěru, požadavkem určité formy zajištění a účelovostí úvěru, tvořily základní pilíře při sběru informací pro praktickou část této bakalářské práce. Doufám, že by mohla sloužit jako základní orientační přehled a vodítko pro potenciální žadatele o spotřebitelský úvěr v soudobých podmínkách ČR.

Seznam literatury:

Knihy

- [1] BĚHOUNEK, P. *Úvěry a půjčky*. 2000. ISBN 80-720-8155-1.
- [2] BENEŠ, V. *Bankovní a finanční slovník*. 1993. ISBN 80-205-0357-9.
- [3] DUPAL, L. *Uzavíráme spotřebitelské smlouvy*. 2005. ISBN 978-80-245-1180-1.
- [4] DUPAL, L., MICHÁLNOVÁ, I. a NOVÁK, K. *Rádce spotřebitele: rizika při nákupu zboží*. 2005. ISBN 80-251-0507-5.
- [5] DUPAL, L., SCHLOSSBERGER O. a TOMAN P. *Průvodce spotřebitele, svazek č. 10 – Umíme si půjčovat?*. 2006. ISBN 80-239-8484-5.
- [6] DVOŘÁK, P. *Komerční bankovníctví pro bankéře a klienty*. 1999. ISBN 80-7201-141-3.
- [7] JÍLEK, J. *Peníze a měnová politika*. 2004. ISBN 80-247-0769-1.
- [8] KALABIS, Z. *Bankovní služby v praxi: jak se zorientovat v nabídce bankovních produktů*. 2005. ISBN 80-251-0882-1.
- [9] KROH, M. *Jak si vzít úvěr*. 1999. ISBN 80-7169-617-X.
- [10] LIŠKA, V. *Finanční teorie 14. Bankovníctví: Úvěry a vklady*. 1999. ISBN 80-01-02048-7.
- [11] MISHKIN, F. *The economics of money, banking, and financial markets*. 2007. ISBN 0-321-28726-6.
- [12] PAVELKA, F. *Úvěrové obchody*. 2001. ISBN 80-7265-037-8.
- [13] POLIDAR, V. *Management bank a bankovních obchodů*. 1995. ISBN 901 991-0-0.
- [14] PULPÁNOVÁ, S. *Komerční bankovníctví v České republice*. 2007. ISBN 978-80-245-1180-1.
- [15] REJNUŠ, O. *Finanční trhy*. 2008. ISBN 978-80-87071-87-8.
- [16] REVENDA, Z., MANDEL, M., KODERA, J., MUSÍLEK, P., DVOŘÁK, P. a BRODA, J. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. 2002. ISBN 80-7261-031-7.
- [17] SYROVÝ, P., NOVOTNÝ, M. *Osobní a rodinné finance*. 2003. ISBN 80-247-0478-1.
- [18] ŠIMÁNKOVÁ, J., SYROVÝ, P. *Jak na úvěry*. 2004. ISBN 80-735-7015-7.

Zákony

- [19] Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, v aktuálním znění
- [20] Zákon č. 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrních družstvech a některých opatření s tím souvisejících a o doplnění zákona české národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, v aktuálním znění
- [21] Zákon č. 321/2001 Sb., o některých podmínkách sjednávání spotřebitelských úvěrů a o změně zákona č. 64/1986 Sb., v aktuálním znění

Směrnice a vyhlášky

- [22] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/7/ES v aktuálním znění

Internetové zdroje

- [23] Aktuální výsledky hospodaření v roce 2008 – Peněžní dům, spořitelní družstvo. [online] 2009 [cit. 2009-15-5]. Dostupné na <http://www.peneznidum.cz/vysledky2008.htm>
- [24] Desetník: Smlouvy o spotřebitelských úvěrech často porušují zákon. [online] 2008. [cit. 2008-10-10]. Dostupné na <http://www.mesec.cz/clanky/desetnik-smlouvy-o-spotrebitelskych-uverech/>
- [25] Dohled nad finančním trhem [online] 2009. [cit. 2009-21-05]. Dostupné na http://www.cnb.cz/cs/dohled_fin_trh/
- [26] Družstevní záložny v ČR. [online] 2008. [cit. 2009-16-08]. Dostupné na <http://www.finance.cz/bankovnictvi/informace/druzstevni-zalozny/>
- [27] Družstevní záložny: „Pro koho a za kolik?“. [online] 2008. [cit. 2009-01-05]. Dostupné na <http://www.mesec.cz/clanky/druzstevni-zalozny-pro-koho-a-za-kolik/>
- [28] FELCMAN, M. *Nebojte se družstevních záložen*. [online] 2007. [cit. 2009-15-5]. Dostupné na <http://www.mesec.cz/clanky/nebojte-se-druzstevnich-zalozen/>
- [29] Finanční výsledky za rok 2008 – Home Credit, a. s. [online] 2009. [cit. 2009-17-5]. Dostupné na http://www.homecredit.cz/cs/tiskove_centrum/tiskove_zpravy/101.shtml

- [30] Hospodářské výsledky za rok 2008 – Provident Financial, s.r.o. [online] 2009. [cit. 2009-17-5]. Dostupné na <http://www.providentfinancial.cz/downloads/view/87>
- [31] Než si vezmete spotřebitelský úvěr. [online] 2009. [cit. 2009-16-03]. Dostupné na <http://www.coi.cz/cs/spotrebitel/nez-si-vezmete-spotrebitelsky-uver.html>
- [32] Ochrana spotřebitele. [online] 2009. [cit. 2009-16-04]. Dostupné na http://www.cnb.cz/cs/dohled_fin_trh/spotrebitel/
- [33] Povinně zveřejňované informace k 31. 12. 2008 – WPB Capital, spořitelní družstvo. [online] 2009. [cit. 2009-17-5]. Dostupné na http://www.wpb.cz/dokumenty/WPB_zverejneni_200812.xls
- [34] Profil společnosti - Home Credit, a.s. [online] 2009. [cit. 2009-17-5]. Dostupné na http://www.homecredit.cz/cs/home_credit/profil_spolecnosti.shtml
- [35] Profil společnosti – Cetelem ČR, a.s. [online] 2009. [cit. 2009-17-5]. Dostupné na http://www.cetelem.cz/sfs/downloads/ke-stazeni/profil_spolecnosti.pdf
- [36] RPSN, úroková sazba a koeficient navýšení aneb jak vybrat nejvýhodnější úvěr. [online] 2008. [cit. 2008-16-03]. Dostupné na <http://www.penize.cz/18017-rpsn-urokova-sazba-a-koeficient-navyseni-aneb-jak-vybrat-nejvyhodnejsi-uver>
- [37] *Spotřebitelský úvěr, půjčka – poplatky.* [online] 2009. [cit. 2009-16-04]. Dostupné na <http://www.finance.cz/uvery-a-pujcky/informace/spotrebitelske-uvery/poplatky/>
- [38] Výroční zpráva 2007 – Fio, družstevní záložna. [online] 2008. [cit. 2009-16-5]. http://www.fio-zalozna.cz/docs/Vyrocní_zprava_2007.pdf
- [39] Výroční zpráva 2007 – Profi Credit Czech, a.s. [online] 2008. [cit. 2009-17-5]. Dostupné na: <http://www.proficredit.cz/vyrocky/vz07.pdf>
- [40] Výroční zpráva 2008 – 1. TZ, družstevní záložna. [online] 2009. [cit. 2009-17-5]. Dostupné na: http://www.1tzalozna.cz/vyrocní_zprava_2008.pdf
- [41] Výroční zpráva 2008. – Česká spořitelna, a.s. [online] 2009. [cit. 2009-15-5]. Dostupné na: http://www.csas.cz/banka/content/inet/internet/cs/VZ_2008.pdf

- [42] Výroční zpráva 2008 – ČSOB, a.s. [online] 2009. [cit. 2009-15-5]. Dostupné na http://www.csob.cz/WebCsob/Csob/O-CSOB/Vztahy-k-investorum/Vyrocnipololetni-zpravy/Vyrocnizpravy/VZ_CSOB_2008.pdf
- [43] Výroční zpráva 2008 – Komerční banka, a. s. [online] 2009. [cit. 2009-15-5]. Dostupné na http://www.kb.cz/file/cs/com/annual_reports/KBvyrocni_zprava_2008.pdf
- [44] Výroční zpráva 2008 – Raiffeisenbank, a.s. [online] 2009. [cit. 2009-15-5]. Dostupné na <http://www.rb.cz/attachements/pdf/o-bance/vyrocnizpravy/vz-rb-08-cz.pdf>
- [45] Základní údaje o ČLFA 2008 [online] 2009. [cit. 2009-20-5]. Dostupné na <http://www.clfa.cz>

Účelově vydané materiály

- [46] *Spotřebitelské úvěry a neschopnost splácet dluhy: vybrané otázky.* 2006.

Seznam tabulek

Tabulka 1: Podmínky spojené s žádostí o úvěr – Česká spořitelna, a. s.

Tabulka 2: Nabídka spotřebitelských úvěrů – Česká spořitelna, a. s.

Tabulka 3: Podmínky spojené s žádostí o úvěr – Komerční banka, a. s.

Tabulka 4: Nabídka spotřebitelských úvěrů – Komerční banka, a. s.

Tabulka 5: Podmínky spojené s žádostí o úvěr – Raiffeisenbank, a. s.

Tabulka 6: Nabídka spotřebitelských úvěrů – Raiffeisenbank, a. s.

Tabulka 7: Podmínky spojené s žádostí o úvěr – ČSOB, a. s.

Tabulka 8: Nabídka spotřebitelských úvěrů – ČSOB, a. s.

Tabulka 9: Podmínky spojené s žádostí o úvěr – FIO, družstevní záložna

Tabulka 10: Nabídka spotřebitelských úvěrů – FIO, družstevní záložna

Tabulka 11: Podmínky spojené s žádostí o úvěr – Peněžní dům

Tabulka 12: Nabídka spotřebitelských úvěrů – Peněžní dům

Tabulka 13: Podmínky spojené s žádostí o úvěr – 1. TZ družstevní záložna

Tabulka 14: Nabídka spotřebitelských úvěrů – 1. TZ družstevní záložna

Tabulka 15: Podmínky spojené s žádostí o úvěr – WPB Capital

Tabulka 16: Nabídka spotřebitelských úvěrů – WPB Capital

Tabulka 17: Podmínky spojené s žádostí o úvěr – Profi Credit Czech, a. s.

Tabulka 18: Nabídka spotřebitelských úvěrů – Profi Credit Czech, a. s.

Tabulka 19: Podmínky spojené s žádostí o úvěr – Provident Financial, s. r. o.

Tabulka 20: Nabídka spotřebitelských úvěrů – Provident Financial, s. r. o.

Tabulka 21: Podmínky spojené s žádostí o úvěr – Home Credit, a. s.

Tabulka 22: Nabídka spotřebitelských úvěrů – Home Credit, a. s.

Tabulka 23: Podmínky spojené s žádostí o úvěr – Cetelem ČR, a. s.

Tabulka 24: Nabídka spotřebitelských úvěrů – Cetelem ČR, a. s.

Tabulka 25: Srovnání dle účelovosti úvěru

Tabulka 26: Srovnání dle výše úvěru – banky

Tabulka 27: Srovnání dle výše úvěru – družstevní záložny

Tabulka 28: Srovnání dle výše úvěru – nebankovní úvěrové společnosti

Tabulka 29: Srovnání dle požadavku zajištění úvěru

Tabulka 30: Srovnání dle maximální výše úvěru bez nutnosti zajištění

Tabulka 31: Srovnání dle RPSN

Seznam příloh

Příloha č. 1: Seznam činných bank a poboček zahraničních bank, které spadají
pod dohled ČNB, stav platný k 31. 12. 2008

Příloha č. 2: Seznam činných družstevních záložen ke dni 31. 12. 2008

Příloha č. 3: Seznam ČLFA nabízejících spotřebitelské úvěry, stav platný ke dni
31.12. 2008

Obsah

ÚVOD	10
2. CÍL PRÁCE	12
3. METODIKA.....	13
3. TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE	14
3.1 CHARAKTERISTIKA OBCHODNÍCH BANK.....	14
3.1.1 Základní funkce	15
3.1.2 Úvěrová nabídka	15
3.2 CHARAKTERISTIKA DRUŽSTEVNÍCH ZÁLOŽEN	16
3.2.1 Základní funkce	17
3.2.2 Úvěrová nabídka	17
3.3 CHARAKTERISTIKA NEBANKOVNÍCH ÚVĚROVÝCH SPOLEČNOSTÍ	18
3.3.1 Základní funkce	19
3.3.2 Úvěrová nabídka	19
3.4 SPOTŘEBITELSKÝ ÚVĚR.....	19
3.4.1 Druhy spotřebitelských úvěrů.....	20
3.4.2 Podmínky pro poskytnutí a poplatky s úvěrem spojené	21
3.4.3 Potřebné doklady.....	21
3.4.4 Základní vlastnosti spotřebitelského úvěru	22
3.5 ZÁKLADNÍ VLASTNOSTI ÚVĚRU	22
3.5.1 Účelovost.....	22
3.5.2 Výše úvěru	23
3.5.3 Zajištění.....	23
3.5.4 Roční procentuální sazba nákladů	23
4. ANALÝZA SPOTŘEBITELSKÝCH ÚVĚRŮ Z NABÍDKY VYBRANÝCH SUBJEKTŮ	27
4.1 OBCHODNÍ BANKY	27
4.1.1 Česká spořitelna, a.s.	27
4.1.2 Komerční banka a.s.....	29
4.1.3 Raiffeisenbank a.s.....	31
4.1.4 Československá obchodní banka, a. s.....	32
4.1.5 Dílčí zhodnocení.....	34
4.2 DRUŽSTEVNÍ ZÁLOŽNY	35
4.2.1 Fio, družstevní záložna.....	35
4.2.2 Peněžní dům, spořitelní družstvo.....	36
4.2.3 1. TZ družstevní záložna.....	37

4.2.4 WPB Capital, spořitelní družstvo	38
4.2.5 Dílčí zhodnocení.....	39
4.3 NEBANKOVNÍ ÚVĚROVÉ SPOLEČNOSTI.....	41
4.3.1 Profi Credit Czech, a.s.	41
4.3.2 Provident Financial s.r.o.....	42
4.3.3 Home Credit, a.s.....	42
4.3.4 Cetelem ČR, a.s.	43
4.3.5 Dílčí zhodnocení.....	45
5. VZÁJEMNÁ KOMPARACE BANK, DRUŽSTEVNÍCH ZÁLOŽEN A NEBANKOVNÍCH ÚVĚROVÝCH SPOLEČNOSTÍ.....	46
5.1 SROVNÁNÍ DLE ÚČELOVOSTI	46
5.1.1 Fyzická osoba nepodnikající	47
5.1.2 Student.....	47
5.2 SROVNÁNÍ DLE VÝŠE ÚVĚRU	47
5.2.1 Fyzická osoba nepodnikající	48
5.2.2 Student.....	49
5.3 SROVNÁNÍ DLE POTŘEBY ZAJIŠTĚNÍ	50
5.3.1 Fyzická osoba nepodnikající	50
5.3.2 Student.....	51
5.3 SROVNÁNÍ DLE RPSN	51
5.3.1 Fyzická osoba nepodnikající	52
5.3.2 Student.....	53
6. SHRUTÍ	54
ZÁVĚR	57
SEZNAM LITERATURY:	59
SEZNAM TABULEK.....	63
SEZNAM PŘÍLOH.....	65

**Příloha č.1: Seznam činných bank a poboček zahraničních bank, které spadají
pod dohled ČNB, stav platný k 31.12. 2008**

ABN AMRO Bank N.V.

Banco Popolare Česká republika,a.s.

Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ (Holland) N.V. Prague Branch, organizační složka

Banka mezinárodní spolupráce, a.s.

BRE Bank S.A., organizační složka podniku

CALYON S.A., organizační složka

Citibank Europe plc, organizační složka

COMMERZBANK Aktiengesellschaft, pobočka Praha

Česká exportní banka, a.s. , zkráceně ČEB, a.s.

Česká spořitelna, a.s.

Českomoravská stavební spořitelna, a.s.

Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s.

Československá obchodní banka, a.s.

Deutsche Bank Aktiengesellschaft Filiale Prag, organizační složka

Fortis Bank SA/NV, pobočka Česká republika

GE Money Bank, a.s.

HSBC Bank plc - pobočka Praha

Hypoteční banka, a.s.

ING Bank N.V.

J&T BANKA, a.s.

Komerční banka, a.s.

LBBW Bank CZ a.s.

Modrá pyramida stavební spořitelna, a.s.

Oberbank AG pobočka Česká republika

PPF banka a.s.

PRIVAT BANK AG der Raiffeisenlandesbank Oberösterreich, pobočka Česká
republika

Raiffeisen stavební spořitelna a.s.

Raiffeisenbank a.s.

Raiffeisenbank im Stiftland eG pobočka Cheb, odštěpný závod

Stavební spořitelna České spořitelny, a.s.

Straumur-Burdaras Investment Bank hf - organizační složka - banka v moratoriu

UniCredit Bank Czech Republic, a.s.

Volksbank CZ, a.s.

Všeobecná úverová banka a.s., pobočka Praha; zkráceně: VUB, a.s., pobočka Praha

Waldviertler Sparkasse von 1842 AG

Wüstenrot - stavební spořitelna a.s.

Wüstenrot hypoteční banka a.s.

Příloha č. 2: Seznam činných družstevních záložen ke dni 31.12. 2008

AKCENTA, spořitelní a úvěrní družstvo
České spořitelní družstvo
Družstevní záložna Kredit
Družstevní záložna PSD
Fio, družstevní záložna
Metropolitní spořitelní družstvo, zkratka MSD
Moravský Peněžní Ústav - spořitelní družstvo
Peněžní dům, spořitelní družstvo
Podnikatelská družstevní záložna
Prague Credit Union, spořitelní družstvo
Spořitelní a úvěrní družstvo Royal Savings and Loans
UNIBON-spořitelní a úvěrní družstvo
Uverni družstvo PDW, Praha
Vojenská družstevní záložna
WPB Capital, spořitelní družstvo
1.investiční záložna - spořitelní a úvěrní družstvo
1.TZ, družstevní záložna

**Příloha č. 3: Seznam členů ČLFA nabízejících spotřebitelské úvěry, stav platný
ke dni 31.12. 2008**

CETELÉM ČR, a.s.

COFIDIS s.r.o.

CREDIUM, a.s.

ČSOB Leasing, a.s.

D. S. Leasing, a.s.

ESSOX, s.r.o.

GE Money Auto, a.s.

GE Money Multiservis, a.s.

HOME CREDIT a.s.

Mercedes-Benz Financial Services Česká republika s.r.o.

PROFI CREDIT Czech, a.s.

Provident Financial, s.r.o.

PSA FINANCE ČESKÁ REPUBLIKA, s.r.o.

Raiffeisen-Leasing, s.r.o.

sAutoleasing, a.s.

Santander Consumer Finance a.s.

ŠkoFIN s.r.o.

Toyota Financial Services Czech, s.r.o.

UniCredit Leasing CZ, a.s.

VB Leasing CZ, spol. s r.o.